Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ERASMUS+

KA2: Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики

KA201: Стратегически партньорства за училищно образование

F.R.I.E.N.D.E.S.K.:

Foster Reception for Inclusive Educational Needs:

Development of Educational Support for Kids

Споразумение за безвъзмездна помощ № 2019-1-IT02-KA201-062355

Интелектуален продукт 3:

Изпитване на Модела Hub&Spokes на F.R.I.E.N.D.E.S.K.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ОТКАЗ ОТ ОТГОВОРНОСТ: "Подкрепата на Европейската комисия за издаването на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява единствено възгледите на авторите, и Комисията не носи отговорност за използването на съдържащата се в нея информация".

Този продукт е резултат от съвместна работа, извършена в рамките на проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K. Продукцията е координирана от FISM - Federazione Italiana Scuole Materne della Regione Toscana (Италия) Координатор на проекта, с подкрепата на Университета на Флоренция (Италия), Регионалната дирекция за начално и средно образование на Тесалия и KMOP - Kentro Merimnas Oikogeneias Kai Paidiou (Гърция), WUSMED - World University Services of the Mediterranean и Blue Room Innovation SL (Испания), Asociatia Europanet (Румъния), Сдружение "Знам и мога" (България) като партньори.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ 7
2. FISM TOSCANA: ИЗПЪЛНИТЕЛЕН СУБЕКТ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНИЯ ИЗХОД 3: "Изпитване на Модела Hub&Spokes на F.R.I.E.N.D.E.S.K." 9
3. МОДЕЛЪТ "ГЛАВИНИ И ШПИЛКИ": МОДЕЛИРАНЕ 11
3.1. Контекст 11
3.2. Цели 11
3.3. Моделиране 12
4. МОДЕЛЪТ НА ГЛАВИНАТА И ВИТЛОТО: ФИЗИЧЕСКИ ЕКСПЕРИМЕНТИ 18
4.1. Мрежите за намеса. 18
4.2. Hub&Spokes във Флоренция, Италия 21
4.2.1. Spoke Обучение 23
4.2.2. Spoke Работа и пригодност за заетост 26
4.2.3. Spoke Социални жилища 31
4.2.4. Spoke Изкуство и култура 36
4.2.5. Spoke Здраве 41
4.2.6. Spoke Езици и комуникации, също и цифрови 48
4.3. Заключителни съображения относно Модела Hub&Spokes 52
5. МОДЕЛА НА ГЛАВИНАТА И ШПИНДЕЛА ВЪВ ВИРТУАЛЕН РЕЖИМ 55
5.1. Контекстът 55
5.2. Платформата F.R.I.E.N.D.E.S.K. Hub&Spokes 56
5.3. Изпитания 57
5.3.1. Spoke Езици и комуникации, също и цифрови - Сдружение "Знам и мога" (България) 58
5.3.2. Spoke Здраве - KMOP и Регионална дирекция за начално и средно образование на Тесалия (Гърция) 62
5.3.3. Spoke Изкуство и култура - Europanet (Румъния) 70
6. СПОРАЗУМЕНИЯ 74

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Този доклад е част от проекта ***F.R.I.E.N.D.E.S.K.*** по програма "Еразъм+"***: Foster Reception for Inclusive Educational Needs: Development of Educational Support for Kids***.

F.R.I.E.N.D.E.S.K. е проект, който има за цел да намали социалното изключване на деца на възраст 0-6 години от маргинализирани среди чрез прилагането на иновативен модел за образование и грижи в ранна детска възраст (ОГРДВ). Проектът успя да създаде и изпробва новаторска система, в която учители, възпитатели, социални и здравни работници и доброволци могат да работят заедно, за да предоставят на семействата на децата приобщаващи и интегрирани услуги.

Специфичните цели на проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K. бяха:

- Намеса по отношение на културните и социалните лишения на децата и семействата, живеещи в по-несигурни условия поради ниски доходи, скорошна имиграция, загуба на работа, неграмотност, психическа нестабилност, географска маргиналност. Децата и техните семейства са основните бенефициенти на този проект;
- повишаване на професионалните умения на учителите и възпитателите, експертите и училищния персонал чрез приобщаващи методики и педагогически подходи;
- създаване на "образователна общност", състояща се от детски градини и начални училища, здравни служби, болници и сдружения, както и от всички други участници, които се занимават с правата на децата, образованието и социалното приобщаване.

Проектът обедини осем партньорски организации с дългогодишен опит в областта на социалното приобщаване и образованието на децата с цел създаване и тестване на интегрирана система, в която учителите и експертите, участващи в системите за ОГРДВ, могат да работят заедно, за да осигурят на семействата на децата приобщаваща и всеобхватна среда на обслужване.

2. FISM TOSCANA: ИЗПЪЛНИТЕЛЕН СУБЕКТ НА ИНТЕЛЕКТУАЛНИЯ ИЗХОД 3: "Изпитване на Модела Hub&Spokes на F.R.I.E.N.D.E.S.K."

Координацията на FISM Тоскана по отношение на интелектуален продукт № 3 беше от основно значение, тъй като той е важна асоциативна реалност по отношение на контекста 0-6.

Всъщност Федерацията е най-значимата съвкупност на територията на страната по отношение на паритета на детските градини, а от няколко години и на услугите за ранно детство от 0 до 3 години. Това е било дори преди най-новото т.нар. законодателство за периода 0-6 години, което предвижда развитието на една наистина интегрирана система, съсредоточена върху приемствеността между ранното детство и детството.

FISM е създадена през 70-те години на миналия век с намерението да обедини и представлява всички детски градини, които по това време са "частни", тъй като са създадени преди Закон 62, който установява така наречения "паритет" в Италия. Това е свят, който присъства значително в социалната структура на нашата страна, в някои случаи по остатъчен начин по отношение на държавните училища и паралелните училища, управлявани от местните власти, по-специално от общинските администрации, докато в други географски райони присъствието на паралелните детски градини представлява по-голямата част (понякога силно мнозинство) от отговора на семействата и търсенето на образователни услуги на територията. Всъщност преди създаването и разпространението на държавните детски градини, енорийските детски градини са представлявали на практика единствения "организиран" отговор на нуждите на работещите семейства.

Светът, представен от FISM, поне в началната си фаза и до 2000 г. се състои почти изключително от плеяда религиозни конгрегации, религиозни ордени, енории. Едва през последните години в тази вселена се включиха социални кооперации, фондации, асоциации и социалната сфера, така нареченият "трети сектор" като цяло.

На национално равнище FISM представлява повече от 5000 институции и няколко хиляди семейства и деца, които ежедневно посещават предучилищни заведения, многобройни детски ясли и други подобни услуги за деца в ранна възраст.

3. МОДЕЛЪТ "ГЛАВИНИ И ШПИЛКИ": МОДЕЛИРАНЕ

3.1. Контекст

Както се подчертава в доклада на "Евридика" "Ключови данни за образованието и грижите в ранна детска възраст в Европа" (Европейска комисия/EACEA/Eurydice, 2019 г.), образованието и грижите в ранна детска възраст все повече се признават за стълб на процеса на учене през целия живот.

Въпреки това анализът на ключовите измерения на системите за ОГРДВ, изследвани в доклада в 38 държави - управление, достъп, персонал, образователни насоки, оценка и мониторинг - показва, че нивото на качеството на услугите е изключително различно, както и нивото на обучение и квалификация на педагогическия персонал. Всъщност само една трета от европейските образователни системи изискват поне един член на службата да има висок профил. Освен това, както се посочва в анализирания доклад за 2019 г., само в една трета от системите за ОГРДВ високото ниво на квалификация се счита за съществено по време на предучилищната фаза. Ето защо темата за квалификацията на персонала продължава да бъде в центъра на проучванията и дебатите относно качеството на системите за ОГРДВ, както и темата за минималните изисквания, стандартите и стратегиите за продължаващо професионално развитие (ППР), насочени към осигуряване на квалифицирани специалисти (Boffo & Frison, 2021).

В тази рамка е Моделът Hub&Spokes (H&S), чието тестване и прилагане в контекста на проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K. позволи създаването на организационен модел на интегрирани услуги за подкрепа на семейства на деца в риск от социално изключване, както и насърчаването и разпространението на европейска култура в областта на ОГРДВ.

3.2. Цели

В най-общ смисъл Моделът Hub&Spokes може да се определи като интегрирана организация на образователните и обучителните процеси, която, действайки върху дълбоките нужди от висок професионализъм и умения на лицата, полагащи

грижи (възпитатели, учители, координатори, родители), е в състояние да възприеме подходяща и рефлексивна грижа.

Моделът Hub&Spokes е насочен към културните и социалните лишения на децата, родителите и семействата, от които произхождат. Той действа като център на редица съвместни инициативи и услуги, насочени към семействата на деца в риск от социално изключване.

Неговите основни цели са:

- Насърчаване на обща и широко разпространена култура на образование и грижи в ранна детска възраст сред общността, семействата, образователните услуги и педагозите (Jensen & Iannone, 2018);
- Насърчаване на приобщаващите пътища за деца на възраст 0-6 години чрез подобряване на знанията, уменията и нагласите на педагозите (Fukkink & van Verseveld, 2020; Van Laere, et al., 2019).
- Проучване на иновативни подходи за продължаващо професионално развитие в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст чрез изследвания с участието на участниците и основан на изследвания подход (Bennett, 2012; Boffo, 2020; Boffo, & Frison, 2021; Kelemen, 2020; Lazzari, Picchio, & Balduzzi, 2015).

3.3. Моделиране

"Hub&Spokes" е термин, въведен в сектора на въздушния транспорт. Той представлява централизиран метод за разпространение, който започва от HUB (главен център), свързан с различни дестинации, до които се достига чрез спици, т.е. SPOKES.

Устойчивостта и ефикасността на модела за БЗР се дължат на връзките:

- **От Концентратор (Hub) до Концентратор (Hub)**
- **Концентратор (Hub) към Спици (Spokes)**
- **Спици (Spokes) към Спици (Spokes)** (унифицирани по вид дейност)

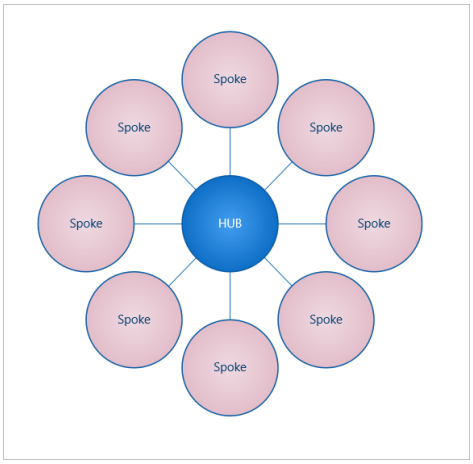

Фигура 1: Модел Hub&Spokes

Въз основа на тази концепция партньорството по проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K. разработи и тества модел за БЗР, който да се прилага в контекста на ОГРДВ.

Предизвикателството беше:

- създаване на ефективен организационен модел за подкрепа на семейства в затруднено положение;
- насърчаване на създаването на приобщаващи образователни пътеки във възрастовата група от 0 до 6 години и обучение на персонала на ОГРДВ.

В резултат на това беше създаден модел - моделът F.R.I.E.N.D.E.S.K. -, който се основава на:

Идентифицирането на HUB-а в училището като място за срещи, което може да се използва едновременно:

Физически. Тук семействата, децата, педагогическият и непедагогическият персонал се срещат ежедневно и изграждат взаимоотношения в областта на образованието и обучението. В училищата се намират и физическите инфраструктури на ИКТ, които дават възможност за виртуални взаимоотношения;

На практика. С маршрути за обучение и информация в синхронен режим място за срещи на деца, семейства и професионалисти в областта на ОГРДВ.

Центърът на модела F.R.I.E.N.D.E.S.K. предвижда определянето на училище във всяка участваща територия, където семействата, децата, педагогическият и непедагогическият персонал могат да се срещат ежедневно и да изграждат взаимоотношения в областта на образованието и обучението.

Определянето на SPOKES като центрове за компетентност, от които могат да се възползват семейства и деца в риск от социално-образователно изключване. Те са подобни на семинари, в които участват семейства, образователни служби и цялата общност. Те включват: училищен персонал, медицински персонал, специалисти в социално-психолого-педагогическата сфера (психолози, логопеди, обучители, социални работници и др.), представители на общински служби, представители на агенции за заетост или бюра по труда, специалисти в други области (счетоводител, адвокат и др.).

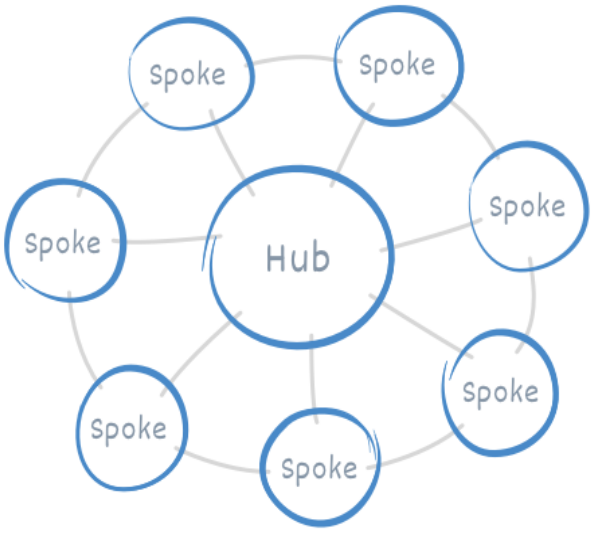

Фигура 2: Модел Hub&Spokes

В модела на F.R.I.E.N.D.E.S.K. центровете се разбират като центрове за компетентност, подкрепящи семейства и деца в риск от социално-образователно изключване.

По-конкретно бяха определени шест ключови говорители:

Фигура 3: Спиците на модела Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K.

Spoke Обучение

Освен че е СПОКОЙСТВИЕ, т.е. отличителен и присъстващ елемент във всеки модел за БЗР, той е **свързващият елемент, който** характеризира модела. Без този вид обучение не се създава способност на персонала на ОГРДВ да чете, тълкува и разсъждава върху нуждите на семействата и децата. Неговата цел е: 1) да обучи специалистите по ОГРДВ, за да могат да разпознават признаците на страдание в семействата; 2) да насърчи разпространението на европейска култура на обучение на специалисти по ОГРДВ; 3) да повиши потенциала за обучение на училищата като работна среда.

Spoke Работа и пригодност за заетост

Spoke се занимава с: 1) работата като инструмент за социално приобщаване, чрез който семействата могат да намерят ресурси за живот и просперитет; 2) работата като място за учене, личностно развитие и самоопределяне.

Spoke Социални жилища

Spoke се занимава с жилищни решения, за да гарантира на всички семейства правото на жилище: предоставя информация за възможностите за настаняване, когато семействата не могат да закупят жилище или да го наемат на пазарна цена, и насърчава добрите условия на живот за децата (отопление, храна и др.).

Spoke Изкуство и култура

Spoke има за цел да обучава на един или повече универсални езици за изразяване (музика, живопис и др.), за да: 1) предостави на децата и техните семейства инструменти за разбиране на красотата; 2) доближи семействата и децата до културните институции в рамките на проекти за творчество и образование в областта на изкуствата.

The Spoke може да осигури арт работилници, насочени към обучение на един или повече универсални езици за изразяване (музика, живопис и др.), които могат да бъдат колективно конструирани със специфични инструменти и често използвани предмети, както и работилници за конструиране, механика и програмиране (Arduino).

Spoke Здраве

The Spoke има за цел: 1) да подкрепя педагозите и семействата в идентифицирането на проблеми в развитието и свързаните с тях комуникационни/педагогически/релационни стратегии с децата в зависимост от тяхното страдание 2) да предотвратява зависимостите при родителите и да създава ситуации за подкрепа на децата, чиито родители страдат от страдание или зависимости.

Spoke Езици и комуникации, също и цифрови

Spoke има за цел да разрешава конфликти, свързани с липсата на образование, неграмотност, различен културен произход на възпитателите и семействата и децата.

Тя може да включва семинари за преподаване на италиански език L2 за семейства с мигрантски произход или семинари за ИКТ за родители.

Въз основа на това моделиране Моделът Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K. беше тестван както физически във Флоренция (Италия), така и виртуално чрез специалната платформа.

4. МОДЕЛЪТ НА ГЛАВИНАТА И ВИТЛОТО: ФИЗИЧЕСКИ ЕКСПЕРИМЕНТИ

4.1. Мрежите за намеса.

Тестването на Модела "Hub&Spokes" се основаваше на споделена от партньорството таблица за интервенция, която предвиждаше следните елементи за всеки "Spoke":

ЦЕЛ
ЦЕЛЕВА ГРУПА
ПЕРСОНАЛ
ДЕЙНОСТИ

Въз основа на тази таблица бяха изготвени обобщаващи оперативни таблици за всеки отделен клон.

Spoke Обучение

Цел	Обучение на специалистите по ОГРДВ, за да могат да откриват признаците на дискомфорт в семействата. Насърчаване на разпространението на европейска култура на обучение за специалисти в областта на ОГРДВ Да се повиши учебният потенциал на училищата като работещи
Целева група	професионалисти в областта на ОГРДВ, педагози.
Персонал	Вижте F.R.I.E.N.D.E.S.K. - IO2: Пакет за обучение на професионалисти в областта на ОГРДВ
Дейности	Вижте F.R.I.E.N.D.E.S.K. - IO2: Пакет за обучение на професионалисти в областта на ОГРДВ

Spoke Работа и пригодност за заетост

Цел	Работи като инструмент за социално приобщаване, чрез който семействата могат да намерят ресурсите, за да живеят и да се развиват. Работата като място за учене, самоусъвършенстване и самоопределяне.
Целева група	Семейства. Примери: майки, бащи, настойници на деца, които посещават училище.
Персонал	Агенции за работа и обучение, държавни и частни, акредитирани и признати от местния законодател. Те трябва да предлагат курсове за обучение, ориентирани към заетостта, и услуги за намиране на работа.
Дейности	Семействата се информират от агенциите за работа/ обучение, които подкрепят и си сътрудничат с F.R.I.E.N.D.E.S.K., за възможностите за работа и обучение, които могат да им помогнат да задоволят професионалните си нужди. Агенциите редовно присъстват физически в HUB с един от своите представители и могат да получават автобиографиите на родителите.

Spoke Социални жилища

Цел	Да предлага информация за възможностите за настаняване, когато семействата не могат да закупят жилище или да го наемат на пазарна цена. Да се осигурят добри условия за живот на децата (отопление, храна...).
Целева група	Бедни семейства или семейства от средната класа, чиито доходи не позволяват наемане или закупуване на жилище на пазарни цени.
Персонал	Специалист на рецепция и общини. Общините се представляват от лице за контакт, което изпълнява административни задачи в рамките на функцията за констатации за училища и жилища.
Дейности	Информация: Специалистът на рецепцията редовно актуализира информацията относно фондовете за социални жилища и за обучение на деца. Информацията за търгове и средства, също и за посещаване на училище, се събира от редовните контакти с общините.

Spoke Изкуство и култура

Цел	Обучение на един или повече универсални езици за изразяване (музика, ...), за да се дадат на децата и техните семейства инструменти за разбиране на красотата. Да сближи семействата и децата с културните институции в рамките на проекти за образование, творчество и изкуство.
Целева група	Деца и семейства.
Персонал	Педагози, координатори, служители от сътрудничещи си институции с управленска роля, за да могат да вземат решения относно административните аспекти (цени), и административно-организационна роля, за да могат да вземат решения относно организацията на груповото посещение (ако има такова).
Дейности	1) Педагозите и координаторите договарят със семействата групови посещения и дейности или културни лаборатории с деца или със семейства и деца; 2) Музеите предлагат специални цени за семействата на деца, които са част от F.R.I.E.N.D.E.S.K.

Spoke Здраве

Цел	Да подпомогне педагозите и семействата в идентифицирането на проблемите във възрастта на развитие; в определянето на комуникационни/педагогически/релационни стратегии с децата, в зависимост от техния дискомфорт. Предотвратяване на зависимостите при родителите и сътрудничество за поддържане на децата, чиито родители страдат от дискомфорт или зависимости.
Целева група	Семейства**,** преподаватели**.**
Персонал	Координатори и преподаватели. Четирима специалисти по психопедагогика с +5 години опит в училищния контекст (0-6 г.); акредитирани и включени в местния регистър на специалистите; университетско образование или съответен професионален опит.

Дейности	Да изслушвате семействата, за да разберете проблемите, свързани с децата. Да предложи първоначална психологическа услуга на родителите. Да се идентифицират проблеми в развитието на деца на възраст 0-6 години. Подпомагане на родителите да размишляват върху начина, по който говорят/отнасят се към децата. Подпомагане на преподаватели с деца със специални потребности как да работят с тях. Да предостави на преподавателите инструменти за изграждане на положителна среда в клас. Да се оценят случаите, в които е необходимо да се включат здравни служби.

Spoke Езици и комуникации, също и цифрови

Цел	Разрешаване на конфликти, свързани с липса на образование, липса на азбука, различен културен произход на възпитателите, семействата и децата.
Целева група	• Семейства.
Персонал	преподаватели, координатори и езикови и културни посредници. Културният медиатор е лице с мултикултурен опит, което е развило образователни умения, или лице със специфични езикови и културни изследвания на университетско ниво.
Дейности	Специални срещи между възпитател, езиков посредник и семейство.

2. Hub&Spokes във Флоренция, Италия

Хъбът за изпитване в Италия, във Флоренция, се намираше в **ISTITUTO SCUOLE PIE FIORENTINE - PADRI SCOLOPI на адрес** Via Alfonso la Marmora, 35.

Хъбът F.R.I.E.N.D.E.S.K. е училището, мястото за срещи на деца, семейства и професионалисти в областта на ОГРДВ: мястото, където семейства, деца, координатори, педагогически персонал, педагогически експерти и служби за

грижи се срещат ежедневно и изграждат взаимоотношения в областта на образованието и обучението.

Тя е замислена като идеално и физическо място за срещи, за търсене и предлагане, за обучение и реакция, като "черна кутия", насочена към подпомагане на нуждите на семейството. Тя отговаря на нуждите, но не толкова и не само чрез "готов или предварително подготвен отговор", а чрез анализ, който се извършва в контекста на взаимоотношения, на диалог и най-вече на термин "път", с който искаме да подчертаем истински формиращ процес, който в някои случаи е "връщане в играта". Проектът тръгва от децата и образователния контекст, за да разшири погледа и действията си към семейното ядро, социалния контекст на референция и другите релационни и функционални измерения на живота.

Той се ражда от съзнанието на координаторите и преподавателите от мрежата от училища на FISM, които забелязват все по-нарастващата нужда на родителите да бъдат насочвани при определянето на образователните, здравните, развлекателните, културните и спортните ресурси в района, към които могат да се

обърнат. Всъщност училището има привилегирован поглед върху панорамата на семейните нужди.

По тази причина проектът F.R.I.E.N.D.E.S.K. и Моделът Hub&Spokes представляват последователен, интегриран и иновативен отговор на дейностите, които FISM досега е извършвал несистемно.

Тя позволява да се създаде специален отдел, който благодарение на мрежата от центрове "Spokes", т.е. различните центрове за компетентност, може да предоставя консултации по най-различни аспекти, свързани с живота на семействата на деца на възраст от 0 до 6 години.

Структурата "Hub&Spokes" също така дава възможност за мултиплициращ ефект. Всъщност често се случваше тези, които се представяха с конкретна нужда, след като диалогът беше започнат и беше създадена основа за доверие, да покажат други нужди, за които ние бяхме в състояние да дадем полезни насоки.

По време на експеримента Хъбът се координираше от служители на FISM, които осъществяваха дейност на фронт-офис по отношение на семействата, родителите и настойниците, които искаха информация и подкрепа; дейност по отношение на взаимоотношенията, информацията и координацията с професионалните фигури и субекти, участващи в изпълнението на дейностите в различните центрове; както и дейност по наблюдение и оценка на интервенцията като цяло.

Моделът F.R.I.E.N.D.E.S.K. представлява центровете за компетентност, които подкрепят семейства и деца в риск от социално-образователно изключване.

Това са представителите на институциите, които са предоставяли информация, насочвали са и са подкрепяли семействата в посрещането на техните нужди.

Активираните спици бяха следните:

2.1.Spoke Обучение

Цели: Обучение на професионалисти в областта на ОГРДВ, предоставяно онлайн чрез платформата F.R.I.E.N.D.E.S.K. https://platform.friendesk.eu/course/friendesk-course/units.

Целта на курса за обучение F.R.I.E.N.D.E.S.K. беше да се разработи иновативен пакет за обучение, насочен към експертите по ОГРДВ (образование и грижи в

ранна детска възраст) и основан на резултатите от IO1: Сравнителни проучвания на системите за ОГРДВ и насоки за моделите Hub&Spoke.

Това обучение е разработено с цел да се повишат професионалните компетенции на педагозите, като се представят приобщаващи методологии и практически подходи. Това позволи както да се укрепи професионалният профил на участващите педагози, така и да им се даде възможност да приложат придобитите знания и умения в конкретен контекст, като по този начин допринесоха за подобряване на качеството на системите за ОГРДВ и за прилагането на Модела HuB&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K. на съответните територии.

Що се отнася до въздействието и преносимостта, това обучение създаде "общност на практиката" - работна група, която споделяше информация, опит и контакти, полезни както за проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K., така и за системата за ОГРДВ като цяло.

Персонал: персонал на FISM и всички партньорски организации по проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K.

Дейности: Дизайнът на курса за обучение се основаваше на методологията на обучението, основано на компетентността (CBT). Този модел е разработен от WUSMED - Световни университетски служби за Средиземноморието.

Целта на модела CBT е да доближи академичното обучение до социалните нужди и по-конкретно да разработи обучение, което да е полезно за педагозите на деца от 0 до 6 години, за да интегрират социалното включване на децата в образователния си път. Предложение, което да им помогне да подобрят ежедневните си образователни практики и да работят заедно с всички участници в този процес.

Курсът F.R.I.E.N.D.E.S.K. се състои от 6 учебни единици, разделени на 2 подединици:

ЕДИНИЦА 1	1.1. ДИНАМИКА НА ГРУПИТЕ 1.2. ПСИХОМОТОРНО РАЗВИТИЕ
ЕДИНИЦА 2	2.1. УЧАСТИЕ НА ВСИЧКИ УЧАСТНИЦИ 2.2. ГЛОБАЛНА ОЦЕНКА
ЕДИНИЦА 3	3.1. ВТОРИ ЕЗИК В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ 3.2. УМЕНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА
ЕДИНИЦА 4	4.1. ДОБРЕ ДОШЛИ В ЕСЕС 4.2. МРЕЖАТА НА ЕСЕС
ЕДИНИЦА 5	5.1. У Д Р С А ДИ Г А Х Р А С У Л Т У Р А 5.2. НЕФОРМАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ МЕТОДИ ЗА ПРЕПОДАВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ
ЕДИНИЦА 6	6.1. УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ - 1 6.2. УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ – 2

Структурата на всяка подгрупа е следната: 1) компетентност, която трябва да се развие; 2) учебни дейности, насочени към компетентността; 3) учебни материали в подкрепа на учебните дейности; 4) дейности и критерии за самооценка. В рамките на всяка подгрупа има различни учебни дейности, както теоретични (статии, есета, информационни материали, ...), така и оперативни (упражнения за рефлексивно писане, казуси, въпросници, ...), тясно свързани с професионалния профил и работните дейности на участниците.

В края на подгрупите са предвидени два теста за самооценка: "Дейност за самооценка", свързана с изучаваното съдържание и начина, по който то е било приложено на работното място, и "Критерии за самооценка", насочени към оценка на придобитите знания и умения.

За завършването на всеки модул беше издаден сертификат за присъствие. На участниците, които са завършили поне 4 от 6-те модула, беше издадена значка F.R.I.E.N.D.E.S.K.

Целева група: 70 преподаватели и координатори в Италия и 50 преподаватели в участващите страни партньори.

Заключения: Обучението на специалистите по ОГРДВ даде възможност за постигане на по-широка перспектива за конструкцията на социалното включване и изключване, изясни и

идентифицира конкретни показатели за подход, ориентиран към детето, даде възможност за конкретен подход към ОГРДВ, основан на общността и семейството.

2.2.Spoke Работа и пригодност за заетост

Цели: Целта на Spoke е да цени и насърчава работата като инструмент за социално включване, чрез който семействата могат да намерят ресурси за живот и усъвършенстване, като място за учене, саморазвитие и самоопределяне.

Въпросът за работата и търсенето на работа е тясно свързан с образователното измерение, не само защото светът на труда в известен смисъл се възприема като естествено продължение на училищния период в живота на човека, но и защото самата работа е образователно измерение на индивида.

Следователно може да се разбере как измерението на заетостта и труда има повече от една допирна точка с другите елементи на проекта и е тясно свързано с темата за образованието. "Възрастният е на работа, както детето е на училище" би могло да се обобщи в едно твърдение и макар че това твърдение със сигурност не е пълно и абсолютно, то съдържа някои елементи на истината, които свързват различните цели и резултати, които проектът си е поставил.

Ако образованието всъщност е процесът, чрез който индивидът се отваря към света и го опознава, както и самия себе си, познавайки връзките между нещата и връзката между тях, то ангажиментът на възрастния към работата е в известен смисъл засилване на този процес, тъй като професията и трудовата дейност като цяло представляват за човека възможността да изрази себе си, да се реализира човешки и професионално, както и да осигури прехраната си и тази на близките си.

Фокусът върху работното измерение, върху измерението на заетостта в нашия проект има наистина изключително важна практическа реализация, но също така и не по-малко важно символично измерение. Образованието не може да се отнася само до възрастова група, категория, индивидуален аспект, то по-скоро има дух, който разглежда живота като цяло, справянето с проблемите, "възрастната" реалност на личното ангажиране с действителността.

The Spoke не е център за заетост или агенция за временна заетост, не се "търси работа" за хората, а се приема членът на семейството, на ядрото, като се разбира неговата личност, умения, способности, опитва се да развие професионализъм в рамките на това общо измерение, за което се разглежда и въпросът за работата в една сложна, но незаменима среда и мрежа от взаимоотношения.

Персонал: Персоналът на FISM включваше експерти от сферата на труда: преподаватели, експерти от сектора на обучението и агенции по заетостта, специализирани в професионалното обучение и проучването и подбора на човешките ресурси. Тези субекти предлагаха консултантски услуги относно възможностите за обучение и заетост. Крайната цел на всяка осъществена дейност беше насърчаването на човешката личност, като се обърне специално внимание на по-слабите слоеве от населението.

Дейности: Меморандум за разбирателство с Агенцията за обучение Fismformazione Soc. Coop.va Sociale a r.l. и с Агенцията по заетостта During S.p.A.

МЕМОРАНДУМ ЗА РАЗБИРАТЕЛСТВО С АГЕНЦИЯТА ЗА ОБУЧЕНИЕ FISMFORMAZIONE SOC. COOP.VA SOCIALE A R.L.

Агенцията за обучение Fismformazione е акредитирана от регион Тоскана агенция за обучение, която работи за изграждането на бъдеще, в което всеки има достъп до обучение за подобряване на благосъстоянието и качеството на живот, за придобиване на умения, които могат да се използват незабавно, и за осигуряване на конкретен професионализъм на нуждаещите се, за да се повиши пригодността за заетост. Тя основава работата си на страст и иновации, на професионализъм и развитие на уменията, на ценностите и етиката на хората, които работят в нея, като признава разнообразието като ресурс.

Сътрудничеството с Агенцията за обучение FISM беше от основно значение, тъй като то осигури конкретна връзка с практическите действия и отклонения в подхода към работата и особено към "обучението".

Осъзнаването, което открихме, че е много силно застъпено в тези, които се обърнаха към Центъра по този проблем, е именно това, свързано с необходимостта да се учи, да се обновява и да се обучава (по най-различни теми и техники, от безопасност на труда до информационни технологии...), а там, където това осъзнаване не беше открито, се опитахме да го възпитаме и да го направим очевидно. В динамиката на годините, в които живеем, непрекъснатото обучение е от съществено значение, както за да се "научим", така и просто за да имаме еластичност и да осъзнаем колко е необходимо да се включим.

Затова Агенцията за обучение беше полезна не само за връзката със света на труда, с фирмите, предприятията, офисите, но и за осведомяването за възможностите и новите фигури, които бяха най-търсени и/или подходящи за наемане на работа (дори в трудните месеци на COVID, който напълно преобърна и малкото сигурни неща, съществуващи дори в този свят), но също така и за възможността за обучение и гарантиране, че участващите лица могат да разберат, че наистина са в рамките на път, в който те са главните действащи лица, в който те са тези, които се обновяват, подмладяват и подготвят за нови възможности, а не тези, които просто са "водени" или напътствани в търсенето на работа или интервю.

Измерението на обучението се оказа от основно значение като средство за лична мотивация, стимул за усвояване на нови знания и ефективна подготовка за работните области и задачи.

Професионалното обучение беше маховикът, чрез който отговорът, предоставен на участниците, не определяше успеха или неуспеха по отношение на заетостта, независимо дали е намерена или не, дали е счетена за адекватна или не, дали е професионализирана или не, защото действието на обучението и съзнанието за обогатяване, предложено на всяко лице, се оценяваше и разглеждаше като такова, т.е. като възможност за развитие, която без съмнение би била полезна, ако не сега, а по-късно.

МЕМОРАНДУМ ЗА РАЗБИРАТЕЛСТВО С АГЕНЦИЯТА ПО ЗАЕТОСТТА DURING S.P.A.

Имаше и сътрудничество с агенцията за заетост During S.p.A., която беше полезна както на етапа на анализ на уменията и оценката на уменията на съответните лица, така и за ценните контакти, установени през годините на професионална дейност, полезни за намиране на възможности за работа, но дори и преди това за личното придвижване на лицето в работната среда.

Целева група: Семейства и преподаватели 0/6.

1) Родители, които са използвали Спиралата № 47, от които:

- Запитвания от родители, търсещи работа, и предложения за работа № 25
- Запитвания от родители, търсещи курсове за обучение за продължаване на образованието и преквалификация № 22

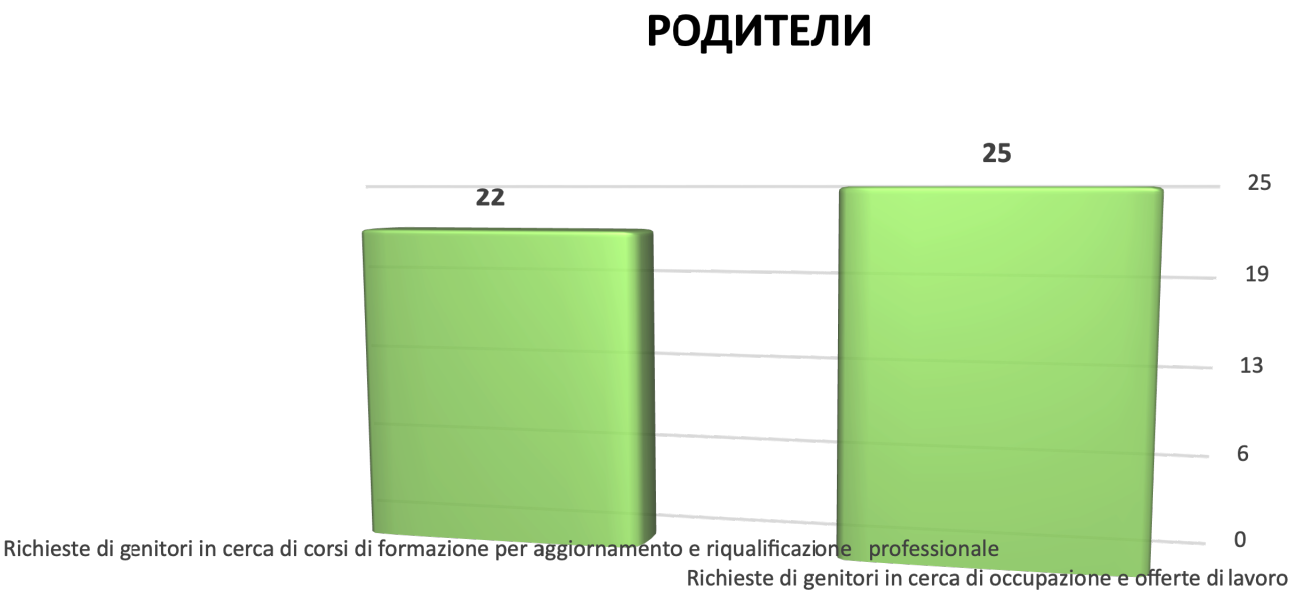

Фигура 4: Семейства с говорители Работа и пригодност за заетост

2) Педагози 0/6, които са използвали спойката № 92, от които:

- Заявления за семейства в затруднение № 52
- Заявки за курсове за професионално опресняване и преквалификация № 40

Педагози 0/6

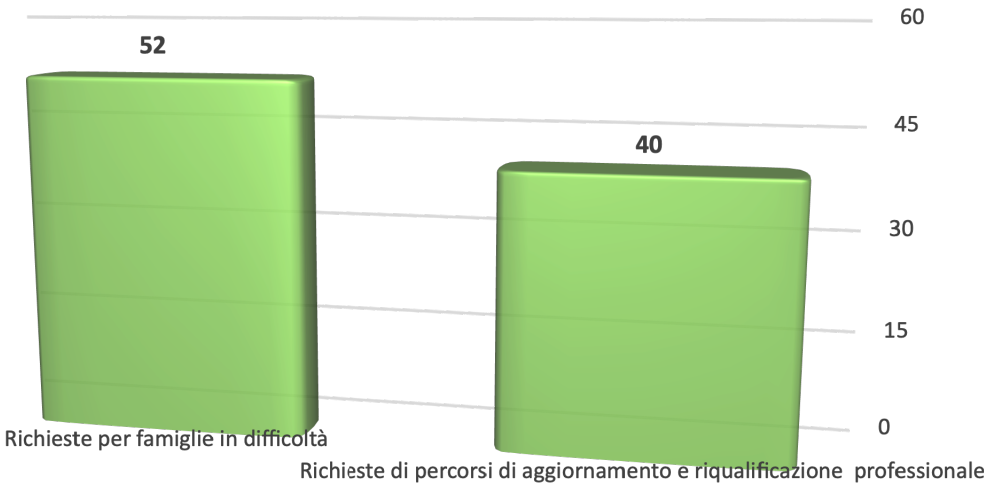

Фигура 5: Педагози/професионалисти с говорители Работа и пригодност за заетост

Заключения: Следователно, ако в контекста на дейностите на Центъра си бяхме поставили за цел да подкрепим семействата в този много деликатен аспект, а именно този, свързан с "трудовата заетост", можем да кажем, че вниманието, което Spoke обърна на тази трудност, беше наистина забележително, не само по отношение на броя, но и по отношение на интензивността и най-вече по отношение на осъзнаването, че в измеренията, присъщи на човека и по-специално на възрастния човек, това на взаимодействието с реалността представлява основната сфера, чрез която човекът се самоосъществява и вкарва в действие.

Това води и до осъзнаване на "психологическото" значение на работата. Работата е незаменим елемент на равновесие, на неизбежна хармония, независимо от блясъка, кореспонденцията и, почти парадоксално, дори от икономическия аспект (колкото и да е необходим за прехраната на самия човек и на близките му). Ето защо на темата за работата беше отделено голямо внимание и най-вече много "човешка грижа", като истински опит да се придружат и да бъдат спътници на онези, които, обръщайки се към Хъба поради връзката си с децата и света на

детството, са се отворили за тази трудност и са потърсили съвет, помощ или подкрепа в тази много лична нужда.

2.3.Spoke Социални жилища

Цели: Социалното жилище, предвидено и предложено от проекта, надхвърля и излиза извън рамките на жилищата, които обикновено се разбират като "социални жилища", като намеса в характера на сградата или като проектиране на жилища и сгради, предназначени за социални жилища.

Всъщност проектът нямаше нито структура, нито социална цел, нито сили да си представи реализацията на жилищни решения.

Експериментира се в търсене на решение на една от основните и най-големи причини за дискомфорт, също и в сферата на образованието: дискомфортът в жилището и неговите критични проблеми.

Твърде банално е да се подчертае връзката между благосъстоянието на детето и благосъстоянието на семейството, а оттам и връзката между семейството, разбирано като ядро, като сфера на принадлежност, и "дома", жилището, гнездото. Тези, които изпитват нестабилност и несигурност в това, което всъщност е една от основните точки - домът, проектират и изпитват като рефлекс несигурност във всички останали сфери на живота, а при детето тази загриженост, тази тревога, тази липса на "връзка" с мястото се увеличават експоненциално. Мястото за живеене е не само физическо място, но и място на хора, на спокойствие, на принадлежност. Съществува област от психологията, наречена "Психология на околната среда": от една страна, тя се занимава с когнитивните и перцептивните аспекти, свързани с пространството; от друга страна, тя засяга и по-афективните и емоционални аспекти, връзката на привързаност към местата.

По време на срещите, провеждани в Центъра за разглеждане на "случаи", свързани с жилищни затруднения (във възможно най-общия смисъл на думата, както е описано по-горе), беше осъзнато точно това, как често се приема за даденост една възможност, която по различни причини вече не се счита за толкова автоматична - през последните години. Случаите на семейства, които нямат жилище или са засегнати от изключителни жилищни трудности, със

сигурност са много малко, но все повече са случаите на разделени семейства, в които единият от двамата родители е в затруднено положение, в които има просрочени наеми, в които сметките за плащане са проблем или в които поради неудобства и причини от различен характер жилището е по-скоро странстващо, временно, инцидентно.

Това е, което ги засяга най-силно, парадоксално, не липсата на дом, а неговата нестабилност, несигурност, неопределеност. Тези условия фундаментално подкопават способността на малките деца да разчитат, да се привързват (дори към място), да се чувстват свързани с физическо място и, което е много по-елементарно, да изчистят съзнанието си от мисли от друго естество, за да могат да се посветят на това, което изисква тяхната възраст. Ясно е, че децата неминуемо са засегнати от тревогите на възрастните, които ги подкрепят, и техният дискомфорт се отразява в ежедневието им.

Следователно оказването на помощ на семейна единица, на родител, който се намира в затруднено положение, свързано с жилището, е действие, което е тясно свързано с благосъстоянието на детето, което живее в тази семейна единица или с този родител.

Подпомагането на трудностите в жилищния дискомфорт означава да се справим с този дискомфорт в неговия корен, да се опитаме да го премахнем или поне да намалим негативния му обхват в семейния контекст, точно както се справяме със здравен проблем или друг социален дискомфорт.

Справянето с дискомфорта и евентуалното му премахване означава да се създаде положителен контекст, в който детето живее в хармонични отношения с мястото и хората, в който то усеща собственото си пространство и със спокойствието, произтичащо от тази сигурност, преживява образователния контекст на училището, отношенията с връстниците, развитието на личността и уменията си по един по-спокоен и хармоничен начин.

Персонал: Служителите на FISM предоставиха полезна информация, за да насочат семействата към съответните общински служби, да улеснят контактите с институциите или да свържат хората в най-голямо затруднение с доброволни сдружения, които могат да окажат помощ при най-сериозните извънредни ситуации.

Дейности: Връзки с общинските администрации и с религиозни организации и сдружения от третия сектор.

ОТНОШЕНИЯ С ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ.

Реалностите, които са най-ангажирани с въпросите на заетостта и жилищното настаняване, са общинските администрации. В хода на дейността на Сдружението се обръщаше най-голямо внимание на насочването на лицата, засегнати от този вид затруднения, към компетентните общински служби в зависимост от общината, в която живеят. Основните засегнати териториални области са Флоренция и непосредствено съседните общини.

С течение на годините някои общински служби са разработили много ефективни системи за жилищна спешност, която, разбирана в смисъла, в който се опитахме да я опишем на предишните страници, не се отнася само до липсата на дом, а до общата несигурност на жилищното състояние и на използваемостта на едно спокойно, приветливо и функционално място. Община Баньо а Риполи например предлага възможност за подпомагане на плащането или на част от плащането на сметките на семейства в затруднено положение и под определен праг на ISEE.

Съществуват обаче някои процедури и механизми, като например тези, свързани с разпределянето на т.нар. "общински жилища", които не попадат в управленския капацитет на отделни служби или на отделни общински референти, но които се подчиняват на много точни процедури и процеси, с установени класации и добре кодифициран ред на предимство. Следователно в тази област не съществува пряка възможност за намеса, но в повече от един случай на засегнатите лица е било наредено да попълнят формуляри и да участват в покани за подаване на заявления, изрично предназначени за тези цели. Трябва да се има предвид, че в немалко случаи семействата, засегнати от жилищния проблем, са чуждестранни семейства, които добавят към жилищните трудности трудността на езика, чуждия произход и изолацията. В тези случаи, когато администрациите не са били в състояние да помогнат на лицата с езикови затруднения, ние също сме действали като говорител, за да улесним интервютата, преводите и културното посредничество.

Връзката със Spoke също така даде възможност да се "представят" на публичната администрация "случаи", които вече са били анализирани, като се прескочи

първоначалната фаза на взаимно опознаване, анализ на проблема и неговите характеристики, оценка на документите и т.н. Държавната администрация е в състояние да се справи с трудностите на семейството, без да губи повече време междувременно.

ОТНОШЕНИЯ С РЕЛИГИОЗНИ ОРГАНИЗАЦИИ И СДРУЖЕНИЯ ОТ ТРЕТИЯ СЕКТОР.

The Spoke също така създаде важни партньорства с местни реалности, ангажирани с тези въпроси, като например организации от доброволческия и третия сектор. Всъщност от години жилищният въпрос е особено чувствителен, особено в столиците и по-големите градски центрове.

Епархийските Каритас са местата, където много често се срещат служби и хора, които са подготвени и способни да дадат отговор (или поне полезни указания) по въпроса за спешните жилищни нужди. Съществуват и множество други центрове за изслушване или доброволни сдружения, светски или енорийски, които подкрепят трудности от този вид, като помагат на множество домакинства.

Целева група: Семейства и преподаватели 0/6.

1) Семейства, които са използвали спица № 70, от които:

- Молби от родители за облекчения при наемане на жилище № 20
- Молби от родители, търсещи възможности за посещаване на училище 0/6 № 70

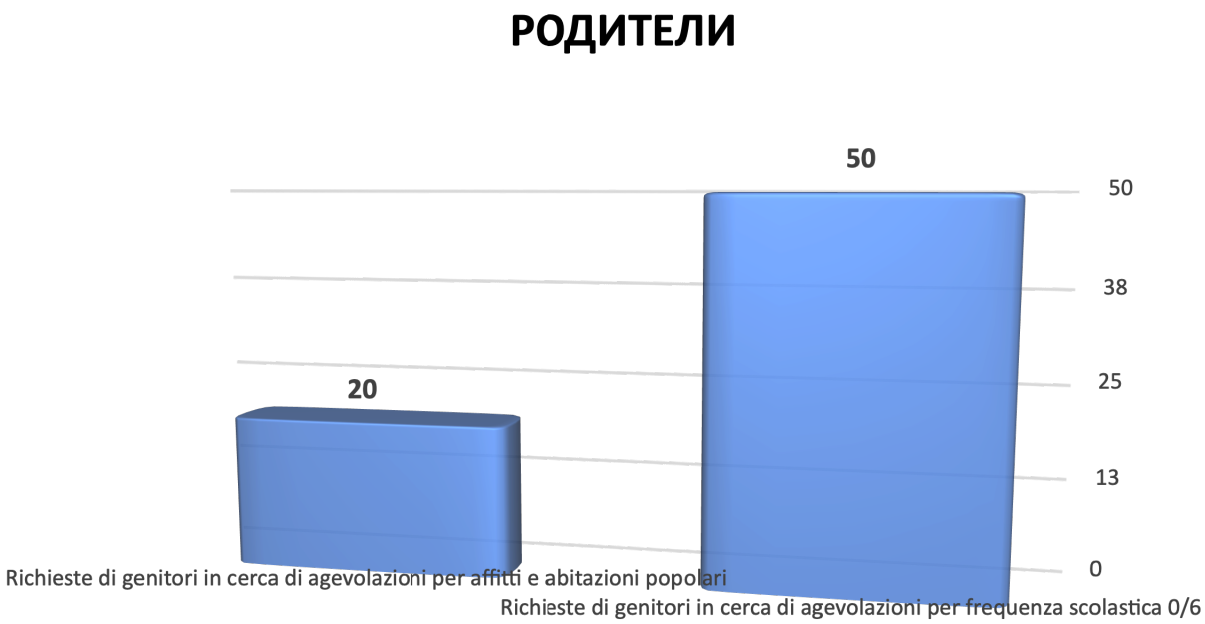

Фигура 6: Семейства с говорители Социални жилища

2) Педагози 0/6, които са използвали спойката № 50, от които:

- Заявления за семейства в затруднение № 40
- Лични искания № 10

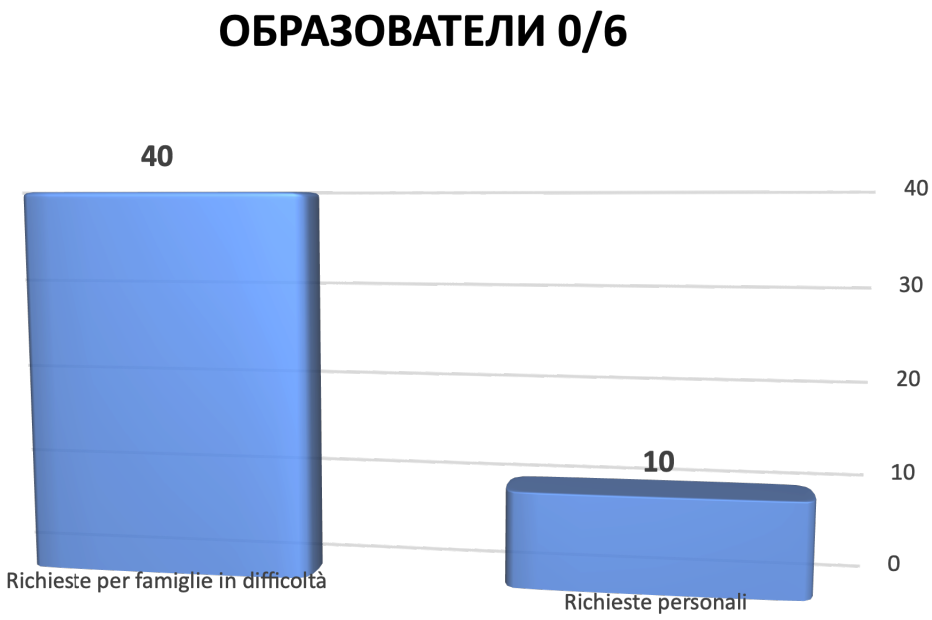

Фигура 7: Педагози/професионалисти с говорители Социални жилища

Заключения: Въпросът за социалните жилища, жилищните затруднения и жилищното настаняване представлява, както много от въпросите, разглеждани от Хъба, една от линиите на действие за противодействие на социалното изключване на семействата с деца от 0 до 6 години.

От всички сфери на влияние това е сферата, която, заедно със здравето и благосъстоянието, вероятно оказва най-голямо въздействие върху стабилността на семействата поради усещането за нестабилност, което може да породи липсата на място, наречено "дом".

Подкрепата, предложена за самото намиране на жилище, е била незначителна в процентно изражение, докато интервенциите по отношение на конкретни проблеми (икономически трудности при плащането на комунални услуги или сметки) или сигнали (общи икономически трудности при плащането на училищните такси) са били по-големи.

2.4. Spoke Изкуство и култура

Цели: В рамките на целите, които Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K. си е поставил, линията на интервенция, свързана с изкуствата и културата, може да се счита за по-малко спешна и от по-малко значение за справяне с дискомфорта, който много семейства срещат и изпитват в контекста на ежедневния си живот и в управлението на отношенията в тях, с децата им, в контекста на обществото.

Вместо това е необходимо да си припомним как изкуството, културата и красотата са всеобщо признати като инструменти за лична еманципация, интелектуално изкупление и културно и човешко израстване. Следователно те са възможност да се обърне внимание на неудобството от всяка гледна точка.

В активирания "Spoke" културното предложение, насърчаването на красотата, изкуството и интереса към красивото и интересното в местата и живота на хората и семействата има двойна стойност: като инструмент за културно издигане или във всеки случай за "лично движение" като реакция на трудностите, и като възможност за растеж, култура и обучение на децата.

Добре известно е, че положителните ефекти от използването на "културата" (разбирана като културна дейност и културни "плодове") като

инструмент за борба с "дискомфорта" - разбиран в различните му измерения: физическо, психическо, социално - се потвърждават както от новите научни доказателства, така и от нарастващата социална осведоменост, а също и от все по-широко разпространената институционална и политическа чувствителност.

Ето защо тя е замислена като културно предложение, способно да внесе позитивизъм, хармония и перспектива в живота на хората (млади и стари) и семействата, особено на тези, които са най-затруднени.

Ето защо във фазата на концепцията и дизайна целите бяха:

- обучение на един или повече универсални изразни езици
- да даде на децата и техните семейства инструменти за разбиране на красотата.
- приближаване на семействата и децата до културните институции в рамките на проекти за обучение по творчество и изкуства.

Персонал: Участващият персонал беше: 1) Координаторите на FISM, в сътрудничество с училищата, организираха посещения на музеи в града с групи деца. Участващите музеи - Fondazione Palazzo Strozzi и Opera del Duomo di Firenze - предложиха специални отстъпки за семействата на децата от проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K. Координаторите на FISM насочиха семействата към извънкласни творчески и артистични работилници, организирани от мрежата "Scuole per Crescere". 2) Експерти от мрежата "Scuole per Crescere" и от Работилницата "Образ", с които бяха подписани меморандуми за разбирателство. По-специално координаторите на Училищата за растеж се обърнаха към центъра, за да се запознаят с инициативите, които да предложат на децата в хода на тяхната преподавателска дейност, на семействата като културни и артистични пътеки, представляващи интерес, и на себе си и на своите колеги като пътеки за личностно обучение и професионално осъвременяване. 3) Експерти от участващите музеи предоставиха своя опит и съвети, за да улеснят и доближат семействата и децата до изкуството и културата.

Дейности: Меморандум за разбирателство с корабостроителницата Obraz и мрежата "Училища за растеж".

Spoke се активира в три насоки на действие:

1) Популяризиране и разглеждане на инициативи, произтичащи от сътрудничеството и меморандумите за разбирателство, подписани в рамките на проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K;
2) Действа като насърчител на културните и артистичните дейности, които вече се провеждат на територията. Всяка територия - а Тоскана е особено богата на културни и артистични предложения и инициативи. Често общинските администрации и отделите за образователни услуги или култура определят проекти, които да бъдат посветени на училищата, като пряко насърчават сключването на споразумения с асоциации, театри, работилници;
3) Да бъде отправна точка за училищата. В рамките на протокола, подписан с мрежата "Училища за растеж", да представлява пункт за информация и предложения за училищата, координаторите и съответно за семействата и децата.

Въз основа на тези насоки на действие бяха активирани меморандуми за разбирателство с корабостроителницата "Образ" и мрежата "Училища за растеж".

МЕМОРАНДУМ ЗА РАЗБИРАТЕЛСТВО С КОРАБОСТРОИТЕЛНИЦАТА OBRAZ.

Cantiere Obraz е културна асоциация, основана през 2008 г. от Николай Карпов и Мария Шмаевич, която се занимава с обучение и театрална продукция. Винаги активен във Флоренция, той концентрира по-голямата част от енергията си в квартал Олтрарно, където от 2010 г. има артистична резиденция в Teatro di Cestello. От 2015 г., като част от проекта "Лятно училище", тя организира "Уроци по драматично изкуство" - събитие за усъвършенстване на актьори под ръководството на маестро Анатолий Василев. CANTIERE OBRAZ е театрална продуцентска система за учене през целия живот, насочена към всички, която има за цел да разпространява културата, да създава осъзната публика, любители на театъра и културата като цяло, да възпитава и учи на сътрудничество между хората. Всъщност дейността на компанията се ръководи от две насоки: връзка с международната театрална традиция на руската педагогическа матрица и интензивно обучение и театрална продукция, насочени главно към младите поколения.

Меморандумът за разбирателство предвижда сътрудничество и изпълнение на дейности за деца от 0 до 6 години и семейства със следните цели:

- популяризиране на изкуството и културата;
- улесняване на семействата чрез предлагане на специални отстъпки за участие в артистични дейности;
- Включване на координатори и педагози от 0 до 6 години в организирането на проекти за творчество и художествено образование за групи от деца от 0 до 6 години.

МЕМОРАНДУМ ЗА РАЗБИРАТЕЛСТВО С МРЕЖАТА "УЧИЛИЩА ЗА РАСТЕЖ

"Scuole Per Crescere" е мрежа от училищни предприятия, църковни училища и служби за ранно детство, които се намират предимно на територията на Тоскана. Той обединява повече от сто образователни реалности и повече от 5000 ученици. Тези училища са се родили с течение на времето по инициатива на конгрегации, енории, асоциации и родители, които са имали предвид децата и тяхното образование. През последното десетилетие тези образователни реалности са обединени под ръководството на няколко социални кооператива с нестопанска цел в мрежа от институции, ангажирани с училищното образование и възпитание.

Целева група: Семейства и преподаватели 0/6.

1) Домакинства № 48, от които:

- Заявления от родители, търсещи културни и развлекателни дейности за деца с увреждания и с обучителни трудности № 28
- Заявки от родители, търсещи културни и развлекателни дейности № 20

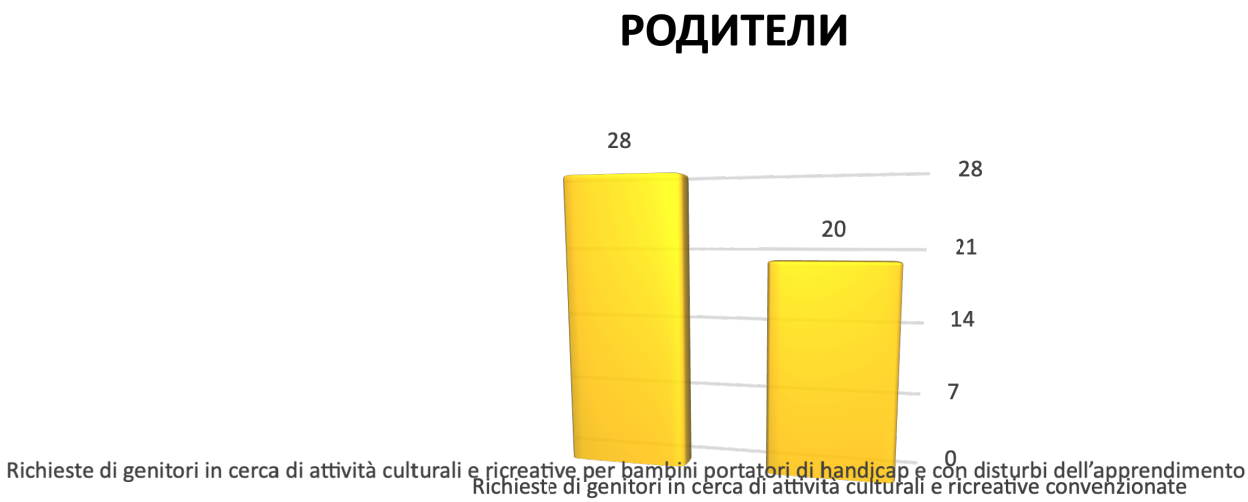

Фигура 8: Семейства с говорители Изкуство и култура

2) Педагози 0/6, които са използвали спойката № 68, от които:

- Заявки за извънкласни културни семинари № 40
- Заявки за договорни музейни и театрални дейности № 28

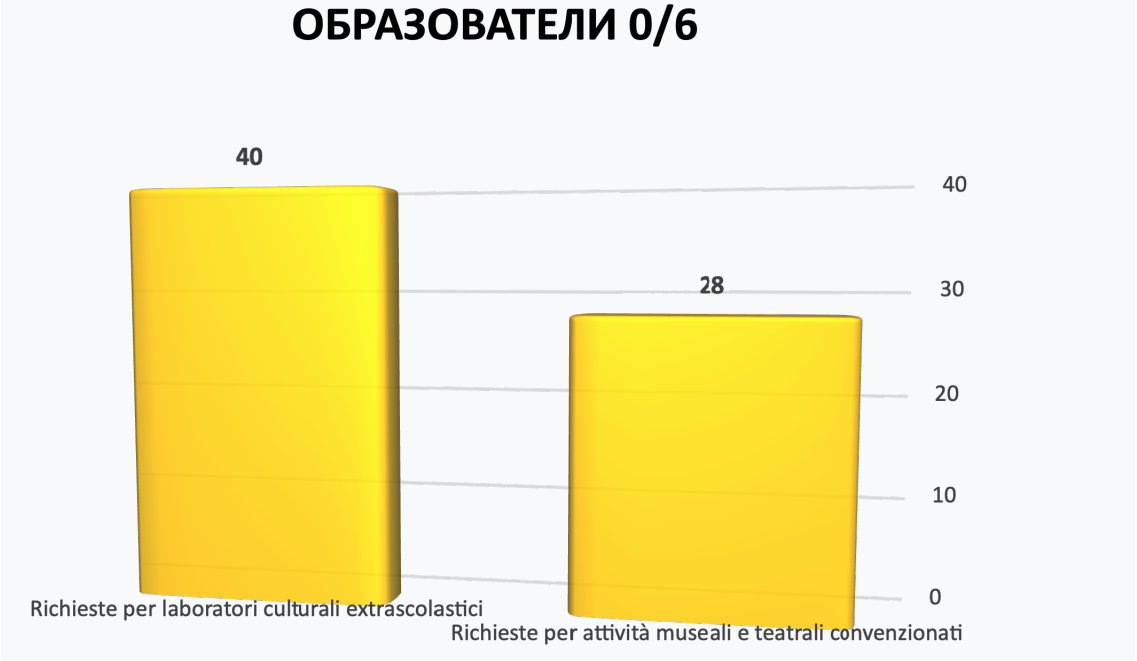

Фигура 9: Педагози/професионалисти с говорители Изкуство и култура

Заключения: Spoke функционираше като "фасилитатор", като структура, способна да създава връзки, да предлага и интегрира.

Една от специфичните функции, които придават стойност и качество на действията за популяризиране и използване на културни събития, изложби и посещения, е "селекцията", извършвана от центъра за училища, семейства и училищни координатори, от една страна, и възможността за определяне на по-благоприятни условия, групови отстъпки, намаления, специални оферти, осигуряващи икономическа полза, от друга. Като част от подбора на събития и възможности служителите на Spoke успяха да идентифицират и възможности за споразумения и партньорства с културни институции в района, индивидуални посещения със специализирани гидове за деца, както и посещения "по мярка", съобразени с нуждите на семейства, училища и класове с много малки деца.

2.5.Spoke Здраве

Цели: The Spoke има за цел да подкрепи децата от участващите училища, техните семейства, възпитатели и учители. Предоставената подкрепа е насочена по-специално към всички ситуации на по-голяма уязвимост, които се отнасят до увреждания или други уязвимости, за които е полезна по-ясно изразена и специфична намеса, целяща да съпроводи семействата до приемането на реалността, в която се намират като родители и хора.

По време на експерименталната фаза, която съвпадна с редуващите се фази на периода на ограничение поради Covid-19, операторите на Spoke забелязаха значително увреждане на автономността и уменията за взаимоотношения във възрастовата група 0-6 години. По време на фазата на извънредна ситуация в здравеопазването децата и техните семейства са претърпели сериозни ограничения, които драстично са ограничили участието им в социални контакти. Впоследствие децата са по-слабо подготвени за изискванията, които училищният контекст поставя пред тях по отношение на придобиването на инструменти и умения. Свикнали да посещават почти изцяло домашния контекст, в който социализацията е ограничена до членовете на семейството и в който изискванията са определено по-ниски, отколкото в училищния контекст, децата нямаха възможност да се намират в така наречената "зона на близко развитие" (Уиникот), в която изискванията не са нито твърде лесни и следователно обезценяващи и демотивиращи, нито твърде трудни и следователно фрустриращи, а адекватни на възможностите на детето и следователно мотивиращи постигането на нови умения, компетенции и инструменти.

Следователно завръщането в училище изправя децата пред контекст, с който не е лесно да се справят, и това принуждава училищата да пренастроят графиците и дейностите си, за да направят включването по-постепенно, но също така дестабилизира семействата, които се окажат в ситуация на проверка на реалността, за която не са подготвени.

В тази ситуация се появиха нови искания от страна на родителите относно състоянието на развитие на техните деца, за целеви образователни стратегии, а в някои случаи и за по-задълбочена оценка на ситуацията.

Персонал: Персоналът, участващ в Spoke, беше: 1) психолого-педагогическият екип на мрежата "Училища за растеж" (референти за приобщаване, увреждане, нарушения в обучението и специални образователни потребности). Екипът се състоеше от психолози, педагози, поведенчески анализатори, психомотористи и педагози. Този конкретен мултидисциплинарен подход позволи да се намесим по по-всеобхватен и интегриран начин.

Тези експерти бяха привлечени с цел да подкрепят семействата и специалистите по ОГРДВ (координатори и педагози). Те работиха в подкрепа на възпитателите и родителите в откриването на проблеми в развитието, в процеса на вземане на решения и в търсенето на стратегии за общуване, взаимоотношения и образование, които са най-подходящи за особеностите на детето.

По-специално, интервенциите са били в подкрепа на родителството. Семействата се обърнаха към Spoke лично и по телефона, като споделиха, че се съмняват как могат да подкрепят развитието на децата си. В някои случаи ставаше дума за чисто образователни проблеми, за които беше достатъчно да се дадат указания за полезни стратегии в зависимост от етапа на развитие на детето и личните ресурси на родителите. В други случаи това са родители, които, забелязвайки затруднения в отношенията си с децата си и в отношенията на децата си с различни контексти, съобщават, че има нужда от по-задълбочено проучване на профила на детето. В някои случаи работата се състои в придружаване на родителите при осъзнаването на наличието на атипично невроразвитие при тяхното дете, с последващо активиране на пътя към невропсихиатричния екип на O.D.A.

2) За да разполагаме с ресурси и в клиничната сфера, започнахме сътрудничество с отдела по невропсихиатрия на O.D.A. Opera Diocesana Assistenza (Центрове за клинична рехабилитация и интегрирани лични услуги) - организация, която разполага с екип от експерти в областта на диагностиката и рехабилитацията. O.D.A. е организация за здравна помощ, която управлява 4 обекта в района на Флоренция и предлага глобални грижи за деца и възрастни с увреждания с индивидуални програми за рехабилитация и грижи благодарение на опита на много специалисти.

3) Персоналът на Associazione Progetto Villa Lorenzi (Образователни услуги за превенция и рехабилитация на младежки стрес и пристрастяване). Асоциацията

предоставя на разположение своите експерти - клинични педагози, обучени в областта на превенцията и рехабилитацията на зависимостите. Проектът "Вила Лоренци" подкрепя родителите в изпълнението на възпитателната им роля и им помага да придобият умения и инструменти за справяне с проблемите, които отглеждането на децата им неизбежно поражда.

Интервенциите имаха за цел да разкрият рисковете или зависимостите от вещества, хазарт, цифрови инструменти и социални медии в домакинството и съответно да насочат хората към приемане на поведение, което би ограничило риска от употреба на вещества.

Други интервенции бяха в полза на родители, които освен деца на възраст от 0 до 6 години, имаха и деца в юношеска възраст, в някои случаи от предишни връзки, с които беше необходимо да се възстановят отношенията на диалог и подкрепа.

Дейности: Дейностите бяха насочени към две целеви групи: семейства и преподаватели.

1) Дейности, насочени към родителите, със следните цели:

- Изслушване на родителите по въпроси, свързани с техните деца.
- Създаване на служба за психологическо, педагогическо и образователно консултиране, която може да насърчи и подобри вътрешните ресурси на родителите.
- Откриване на проблемите в развитието на детето както в училищния, така и в домашния контекст.
- Помагане на родителите да осмислят начините на общуване, които характеризират отношенията им с децата.
- Напътствайте родителя в намирането на полезен път за справяне с установените проблеми.
- Да се предотврати, чрез ранна намеса, задълбочаването на проблемите и неприятните ситуации с възможни последици и в училищната среда. Представлява инструмент, начин и възможност за подкрепа на родителството.
- Сътрудничи при изграждането на специфични пътеки, които са полезни за справяне с критични ситуации и за които е необходимо евентуално насочване към компетентните териториални служби.

2) Дейности, насочени към преподаватели със следните цели:

- Активна конфронтация по отношение на въпроси, свързани с образователната функция на учителя.
- Задълбочете размисъла върху всички критични ситуации, от които могат да възникнат конфликтни отношения между участващите хора.
- Съвместна работа за изграждане на пътища за идентифициране и справяне с проблемни ситуации и евентуално насочване към компетентните териториални служби.
- Насърчаване на интегрирането на образователните стратегии между училището и семейството.
- Да представлява инструмент за обучение и преквалификация на педагогическия персонал.
- Разчитане на дискомфорта на учениците и на динамиката на конфликтите в класната стая, за да се предоставят стратегии, които насърчават положителните взаимоотношения по пътя на емоционалната и релационната осъзнатост и компетентност.
- Подпомагане на педагозите в тяхната образователна дейност, особено при управлението на интервенции за деца с увреждания и други специални образователни потребности.
- Разработване, в сътрудничество с учителския екип, на целенасочени образователни интервенции, насочени към положително подобряване на климата в класната стая.
- Посредничество между педагози и родители за изграждане на общи образователни стратегии.
- Създаване на благоприятна почва за сътрудничество между училището и семейството.
- Изграждане на образователен отговор, включващ деца, родители и учители, и максимално използване на всички ресурси в района.

3) Дейности в подкрепа на родителството и превенция на стреса и пристрастяването със следните цели:

- Изслушване на родителите относно личните им проблеми, причинени от зависимости, и насочването им към териториалните служби и пътеките, прилагани от проекта "Вила Лоренци".

- Помагане на родителите да обмислят начините на общуване, които характеризират отношенията им с децата, за да намерят по-ефективни и функционални начини на общуване.
- Напътствайте родителя в намирането на полезен път за справяне с установените проблеми.

Целева група: Семейства и педагози и координатори на 0/6.

1) Говори за домакинства № 507, от които:

- Запитвания относно управлението на проблемно поведение № 208
- Искания относно езиковото измерение № 74
- Искания относно измерението на взаимоотношенията, взаимодействието и социализацията № 61
- Искания относно автономията и ориентацията № 105
- Искания относно управлението на деца с увреждания № 59

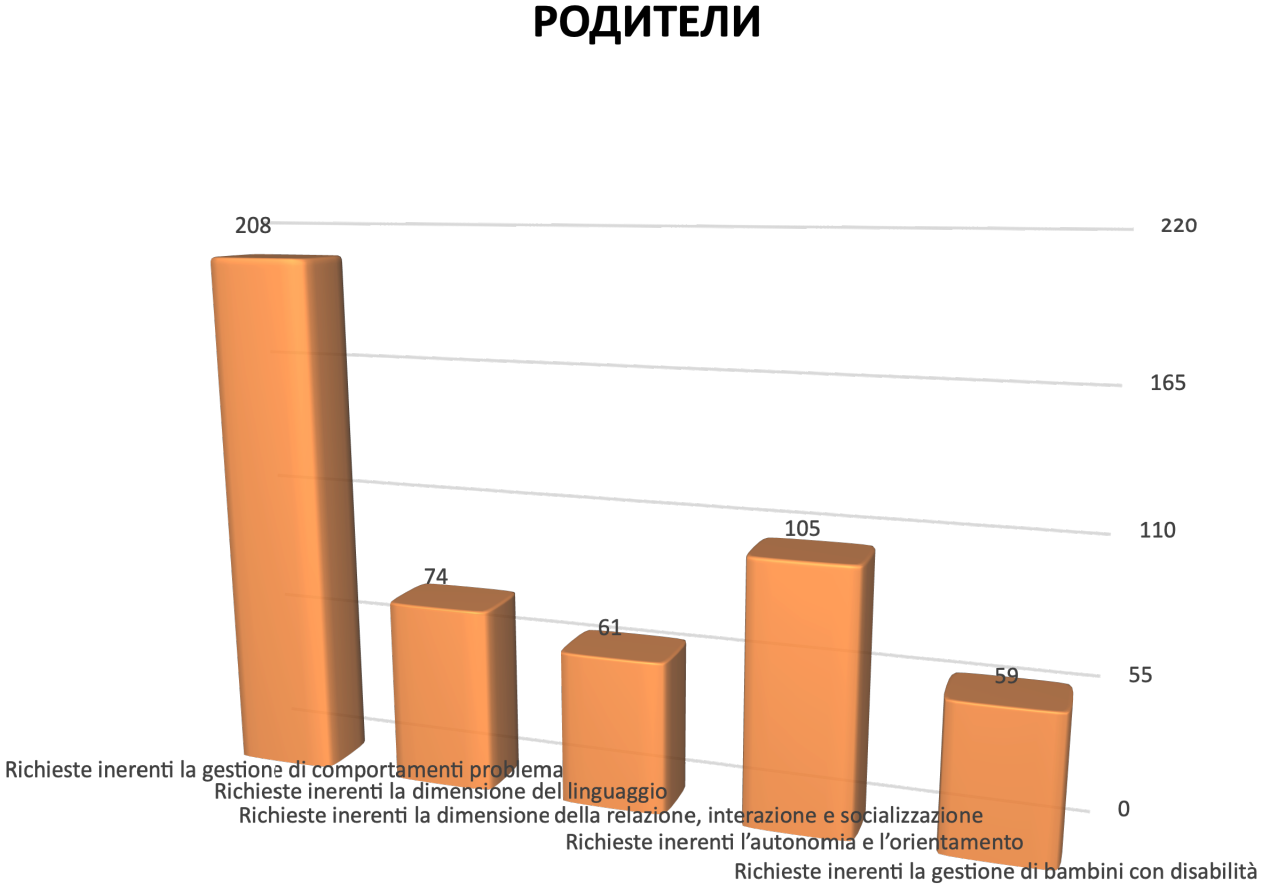

Фигура 10: Семейства с говорители Здраве

2) Педагози 0/6, които са използвали "Спойката" № 145, от които:

- Искания относно управлението на проблемно поведение № 56
- Искания относно езиковото измерение № 21
- Искания относно измерението на взаимоотношенията, взаимодействието и социализацията № 33
- Искания относно автономията и ориентацията № 13
- Искания относно управлението на деца с увреждания № 22

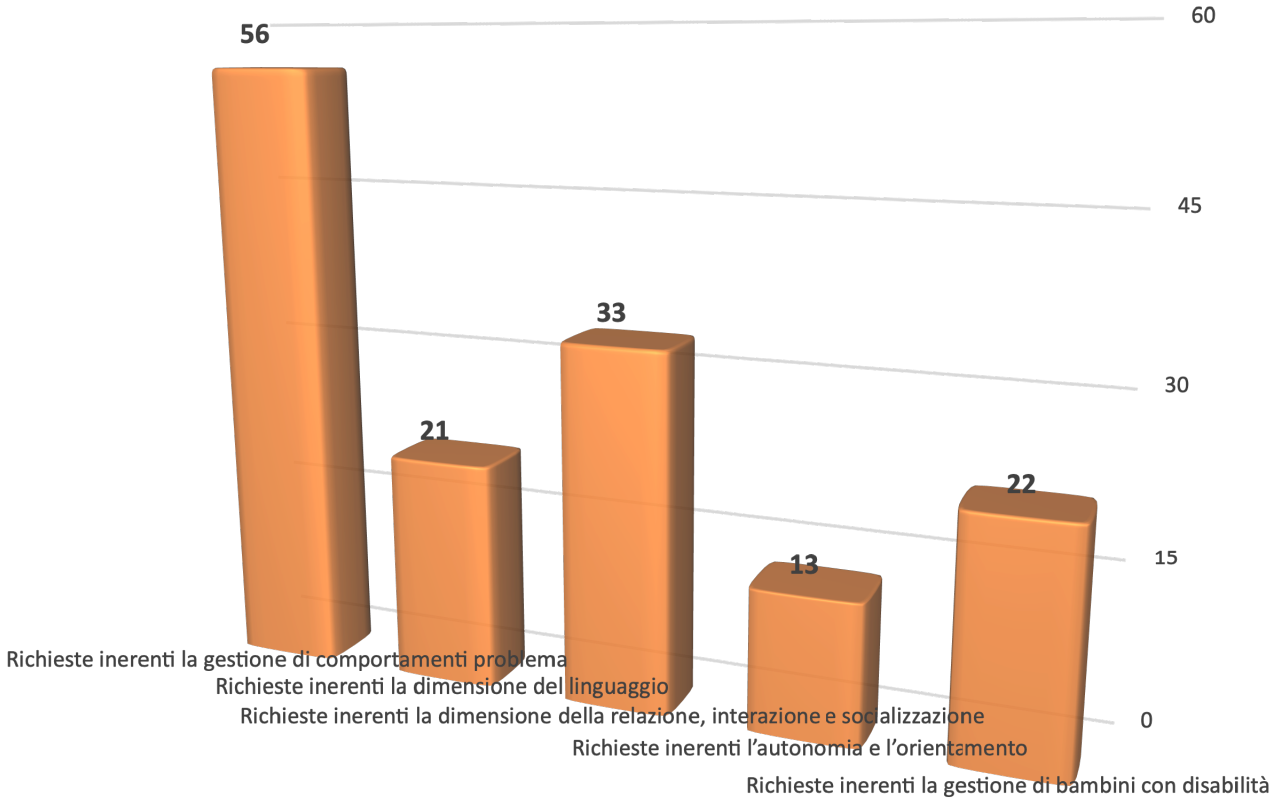

Фигура 11: Педагози/професионалисти с Здраве

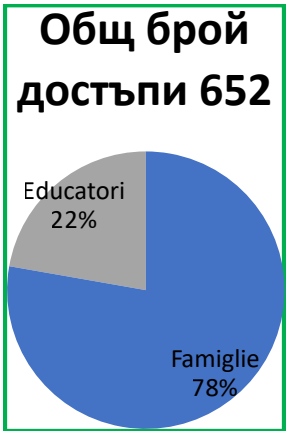

Фигура 12: Общ достъп до здравния център

Заключения*:* Отбелязана е необходимостта семействата да бъдат напътствани и направлявани в трудната задача да отглеждат децата си. Тази задача е още по-трудна, когато те изпитват трудности, свързани с увреждания, DSA и BES. Някои увреждания, които по своята същност ограничават отношенията между родителите и децата, налагат преоценка на очакванията, които родителят обикновено формулира в мислите си за отношенията и живота с детето. Този процес на преоценка често поставя на сериозно изпитание здравия разум на родителите, които трябва да бъдат придружавани в търсенето на ресурси в областта и на подходящи пътища за тяхното дете, а често и за тях.

2.6.Spoke Езици и комуникации, също и цифрови

Цели: The Spoke има за цел да насърчи езиковото и културното приобщаване на семейства и деца от мигрантски произход.

През последните години нашите училища са свидетели на значително увеличение на присъствието на ученици-чужденци от второто поколение, което се изразява в разнообразно разпределение в различните училищни степени: повече от 80 % от тях са в предучилищните и началните училища; броят на учениците-чужденци от второто поколение леко се увеличава в средните училища с първа и втора степен на образование. В детските градини има значителен процент чужденци (45%), които посещават недържавни училища.

Присъствието на ученици чужденци в италианските училища нараства и изисква разграничаване между ученици с неиталианско гражданство, но родени в Италия, и ученици с неотдавнашна имиграция. Първите, въпреки че са с чуждестранен произход, не се различават много от италианските си връстници, имат същото образование и същите критични белези, говорят италиански със същите идиоматични акценти, дори и често да не го говорят в семейството, имат сходни вкусове и навици; при тях често се наблюдава проблем с цялостната интеграция, но не с тревожни тонове. Проблемът с интеграцията, от друга страна, възниква повече и главно за учениците от скорошна имиграция, които не знаят езика и често се намират в ситуация на истинска маргинализация, тъй като са членове на семейства с ясно определени културни и образователни характеристики и говорят предимно на майчиния си език.

Персонал: Персоналът, участващ в Spoke, беше: 1) Медиатори от мрежата "Scuole per Crescere", експерти в преподаването на италиански език на чужденци от различни националности. Сътрудничеството означаваше, че техните експерти - педагози, културни медиатори, логопеди - можеха да бъдат на разположение на многобройните нуждаещи се семейства.

2) Персоналът на Регионалния междукултурен център "Gli Anelli Mancanti". Това сдружение е създадено като съвкупност от млади италианци и мигранти, която от самото начало се характеризира с голямото участие на мигрантите в различните дейности и предлагани услуги. Основана като "непризната асоциация за отдих" с театрални дейности и преподаване на италиански език на мигранти, тя постепенно се фокусира както върху подпомагането на последните и на хората, живеещи в социална и икономическа маргиналност, така и върху повишаването на осведомеността по въпросите на емиграцията и съжителството между културите, в постоянен диалог с територията. Асоциацията работи в района на Флоренция от 90-те години на миналия век, но има клонове и в други тоскански градове.

Дейности: Имаше три вида дейности:

1) Дейности, насочени към родителите:

- Бюро за слушане на родители, за да се разбере нивото на владеене на италиански език.

- Предоставяне на родителите на полезна информация за достъпа до услуги.
- Осигуряване на помощ при разбирането на документи, свързани с ежедневните дейности.
- Изпращане до помещенията на партньорската асоциация за провеждане на курсове по италиански език.
- Присъствие на езикови медиатори по време на планираните срещи с учителите.

2) Дейности, насочени към възпитатели от 0 до 6 години:

- Предоставяне на добри практики за осигуряване на приобщаването на децата с чужд език.
- Съвети и подкрепа за насърчаване на комуникацията с чуждестранни семейства.
- Присъствие на културни и езикови медиатори в класната стая и по време на интервютата със семействата.
- Предоставяне на полезни инструменти и стратегии за насърчаване на общуването с деца чужденци.

3) Занимания за деца:

- Присъствие на културни и езикови посредници в класната стая.
- Структуриране на пътеки за насърчаване на използването на италианския език.
- структуриране на дейности, които насърчават познаването на различни култури.

Целева група: Семейства и преподаватели 0/6.

1) Домакинства № 164

2) Педагози 0/6, които са използвали спица № 92

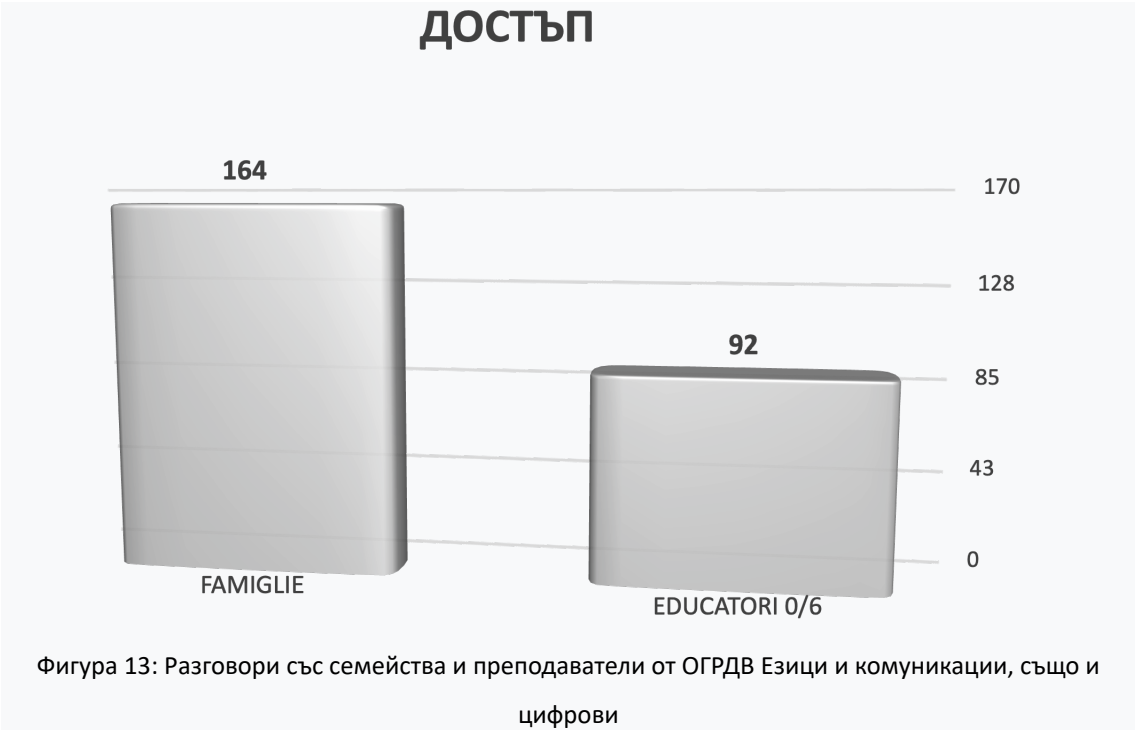

Фигура 13: Разговори със семейства и преподаватели от ОГРДВ Езици и комуникации, също и цифрови

Заключения: Дейностите, осъществени със семействата, позволиха да се установи връзка с родителите на децата и да се създаде образователен съюз, който е от основно значение за образователния път на децата им. За тези семейства беше конкретна и функционална помощ възможността да се обърнат към училището и да получат подкрепа, за да се свържат както с училищната реалност, така и с различните реалности, полезни за подобряване на психофизическото благополучие на всички членове на семейното ядро. Двете участващи реалности работиха за интервенции в училищна среда, в която беше възможно да се подкрепят децата в отношенията им с връстници и учители по време на планираните образователни дейности. Това даде възможност за значително подобряване на приобщаването в класната стая с положително въздействие върху усвояването на нови умения от децата. Този вид интервенция също така даде възможност на преподавателите да наблюдават и впоследствие да приложат на практика получените указания по отношение на добрите практики, които трябва да се прилагат за приобщаване в класове с ученици чужденци.

Що се отнася до дейностите извън училището, сдружението "Gli Anelli Mancanti" включи децата и техните семейства в следобедни курсове по италиански език.

Въпреки това, като организация, която по принцип се занимава с мултикултурализъм, тя е в състояние да предостави редица допълнителни услуги и дейности в помещенията си, като крайната цел е културните различия на чужденците да бъдат включени в социалната структура на района.

4.3. Заключителни съображения относно Модела Hub&Spokes

Експериментирането на F.R.I.E.N.D.E.S.K. с Модела Hub&Spokes имаше ясно изразено въздействие върху културните и социалните лишения на децата, родителите и семействата по произход.

Моделът H&S се е доказал като ефективен инструмент и пример за социално внимание към детството, което, започвайки от темата и извънредната ситуация в образованието, успява да обхване множество аспекти на семейните и социалните проблеми, опитвайки се да ги разреши или поне да ги смекчи по пътя на приобщаването и позитивността.

Целите, които нашият хъб е регистрирал, разгледал и поне частично постигнал и разрешил, могат да бъдат обобщени, както следва:

- Повишаване на професионалните умения на учители и възпитатели, експерти и училищен персонал чрез приобщаващи методики и педагогически подходи;
- Интервенция по отношение на културните и социалните лишения на деца и семейства, живеещи в по-несигурни условия поради ниски доходи, скорошна имиграция, загуба на работа, неграмотност, психическа нестабилност, географска маргиналност;
- Създаване на "образователна общност", състояща се от детски градини и начални училища, социални и здравни служби, болници, сдружения и като цяло всички, които се занимават с правата на децата, тяхното образование и социално приобщаване.

Моделът реализира интегрирана организация на образователните и обучителните процеси, която отговаря на дълбоките нужди от висок професионализъм и умения на лицата, полагащи грижи (възпитатели, учители, координатори, родители), и осигурява подходящи и рефлексивни грижи.

Картата в концентрични кръгове, където образователната служба е движещият център на човешката образователна трансформация, подкрепя и развива "интегрирана, относителна и съвместна" грижа за децата, семействата, професионалистите и различните институционални и социални реалности, които участват и присъстват на територията.

Опитът с Модела Hub&Spokes и постигнатите резултати са източник на лично и професионално удовлетворение за всички участници. Съзнавайки, че са се справили само с част от неудобствата, които чрез най-младите се отразяват на социалната динамика, която се пресича с живота на центъра, все пак имаше ясни доказателства за успех по отношение на удовлетвореността на участващите хора, на действителното подобряване на някои много важни условия на живот, като например измерението на работата, здравето и жилището.

Това съзнание се потвърждава от последващата оценка, извършена на семействата, родителите и настойниците, които са се обърнали към центъра. За да се получи верен резултат, беше проведено последно телефонно интервю, в което беше събрана информация за степента на удовлетвореност на потребителите. Можем да съобщим, че получената обратна връзка е повече от положителна за 100 % от достъпа до различните Spokes.

Тези данни показват, че хората имат реална нужда да бъдат приветствани и изслушвани и че приветстват възможността за достъп до редица интегрирани услуги за подкрепа.

Поради тези две причини FISM реши да не прекъсва дейността "Hub & Spokes" на проекта F.R.I.E.N.D.E.S.K., за да се възползва максимално от натрупания в този контекст опит и да обогати панорамата на своите училищни, културни и социални предложения, насочени към децата и най-вече към техните семейства. Налице е осъзнаване, че подкрепата на нуждите на семействата и родителите означава подкрепа на семейното измерение като цяло, подкрепа на децата, конкретно справяне с трудностите, насърчаване на приобщаването от всички гледни точки.

ANDAMENTO HUB&SPOKES

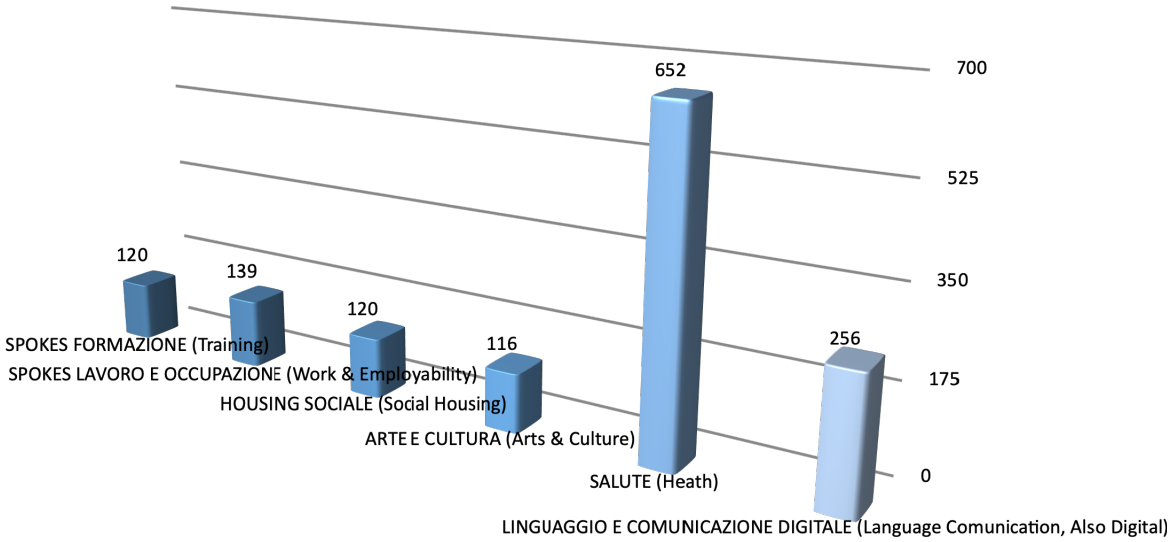

Фигура 14: Обобщение на Модела Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K.

5. МОДЕЛА НА ГЛАВИНАТА И ШПИНДЕЛА ВЪВ ВИРТУАЛЕН РЕЖИМ

5.1. Контекстът

След пандемията COVID-19 Моделът Hub&Spokes беше изпробван и във **виртуален режим** чрез платформата F.R.I.E.N.D.E.S.K. www.friendesk.eu/platform/ , реализирана от Blue Room Innovation (Испания) с помощта на KMOP и Регионалната дирекция за начално и средно образование на Тесалия (Гърция), Europanet (Румъния), Сдружение "Знам и мога" (България).

Необходимостта от прилагане на Модела Hub&Spokes F.R.I.E.N.D.E.S.K. във виртуален режим възникна по време на пандемията COVID-19.

Пандемията засегна най-напред прилагането на *блокирането в* Италия, което след това постепенно се разпространи в различни европейски страни. FISM, като координатор на модела, се оказа неспособен да изпълни планираните и замислени в рамките на Хъба действия, включващи училища и преподаватели и експерти в областта на ОГРДВ. Училищата бяха затворени, образователните дейности се провеждаха само от разстояние, хората бяха затворени в домовете си със сериозни ограничения за придвижване и пътуване.

Второ, разпространението на пандемията в Европа засегна по различен начин страните, участващи в проекта. Най-често срещаната ситуация в рамките на партньорството беше трудността да се намерят общи периоди на привеждане в съответствие за прилагането на процеса: Испания, Гърция, България и Румъния, както и Италия, преживяха периоди на *блокиране,* редуващи се с периоди на относително облекчаване на ограниченията, но по различно време и почти никога съвпадащи.

Това доведе до необходимостта партньорството да преосмисли и преработи експериментирането на модела. Парадоксално, но именно използването на ИТ платформи през тези дълги месеци, за да може да се продължи комуникацията, работата и срещите, позволи да се преразгледа моделът Hub&Spokes, включително и неговата онлайн версия.

Беше взето решение платформата F.R.I.E.N.D.E.S.K., която първоначално беше замислена само за курса за обучение на преподаватели и експерти в областта на ОГРДВ, да бъде използвана като "виртуално място", където семействата, родителите и лицата, полагащи грижи за деца на възраст 0-6 години, могат да получат информация, насоки и подкрепа, които вече са предоставени от модела като училищен център.

Това даде възможност да се отговори на двойна цел: първата, непосредствена, беше да се предложи алтернативно решение на обективната невъзможност да се пътува до училищния хъб; втората, със средносрочно и дългосрочно въздействие, доведе до подобряване на самия модел.

Виртуалният модел Hub&Spokes, който далеч не се ограничава само до критични моменти, всъщност отговаря на по-широка нужда: да се използва от страна на семействата, преподавателите и експертите "виртуално пространство", способно да преодолее времевите граници и географските разстояния. Всеки може да получи достъп до информация, съвет или консултация от собствения си дом.

От тази гледна точка можем да кажем, че виртуалният модел Hub&Spokes представлява както елемент на иновация по отношение на първоначалната концепция и планиране, така и фактор за включване на всички онези, които живеят в структурни ситуации на относителна изолация: помислете за онези, които живеят в отдалечени или селски райони, на малки острови или в периферни или ултрапериферни региони, в градските периферии, в райони с ограничени услуги, във вътрешността на страната или в по-слабо развити райони.

5.2. Платформата F.R.I.E.N.D.E.S.K. Hub&Spokes

Платформата F.R.I.E.N.D.E.S.K. Hub&Spokes е виртуален Help-Desk за семейства, който има за цел да предоставя информация и подкрепа на семействата и техните деца на възраст от 0 до 6 години във връзка с техните нужди. Семейното бюро за помощ е интегрирана система, в която възпитатели, учители, експерти и доброволци могат да работят заедно, за да предоставят на семействата на деца всеобхватна и всеобхватна услуга.

Съществуват 4 Spokes, т.е. 4 виртуални стаи, по една за всяка област на компетентност и интервенция. В рубриките ЗДРАВЕ, ИЗКУСТВО И КУЛТУРА, ЕЗИК

И КОМУНИКАЦИЯ и ДИГИТАЛНИ технологии родителите и семействата могат да намерят подходяща информация по темите на всяка рубрика, да участват в срещи с експерти, да задават въпроси или да поискат специализирана подкрепа. Информационни бюлетини, подкасти, блогове, интервюта с експерти са на разположение безплатно.

И накрая, обучението Spoke TRAINING е предназначено за преподаватели и учители, които се интересуват от подобряване на професионалното си развитие. Курсът за обучение F.R.I.E.N.D.E.S.K. е безплатен. Той се основава на 6 модула и различни учебни дейности, които са извлечени основно от най-добрите образователни практики за деца от 0 до 6 години и са разработени с подход на саморефлексия върху собствената ежедневна образователна дейност.

5.3. Изпитания

Партньорите KMOP, Регионалната дирекция за начално и средно образование на Тесалия, Europanet, и знам и мога Асоциация тества техните съответни говорители на практика. В изпълнението им участват много участници, сред които основно учители, възпитатели, психолози, специалисти, работещи с деца на възраст 0-6 години, семейства и деца.

Целта на дейностите беше да се работи по Модела Hub&Spokes, да се съберат данни, статистически данни и интервюта с бенефициенти и участници, за да се изготви окончателна оценка и идеи за бъдещото прилагане на Модела Hub&Spokes. Освен това бяха идентифицирани някои добри практики за всяка от областите.

Критериите, използвани за идентифицирането им, са:

- Гъвкавост: практиката може да бъде адаптирана към различни целеви групи, а дейностите могат да бъдат модифицирани и променяни в зависимост от нуждите на педагога и детето;
- Приложимост: практиката може да се прилага за различни целеви групи;
- Лесен за използване: практиката може да се използва както от хора, работещи в сферата на образованието, така и от хора, които нямат опит в областта на образованието; родителите могат да използват практиката без предварително обучение;

- Простота: практиката е лесна за изпълнение;
- Връзка с темата.

5.3.1. Spoke Езици и комуникации, също и цифрови - Сдружение "Знам и мога" (България)

Области на интервенция:

1. Подобряване на уменията за общуване на децата на чужди езици.
2. Подпомагане на разрешаването на специфични проблеми като социално отхвърляне и изолация в живота на детето.
3. Помогнете на децата да научат чужд език по-ефективно чрез обучение, основано на игра, и окажете положително въздействие върху уменията им за общуване.
4. Насърчаване на комуникацията между съучениците, както и между учениците и учителите.
5. Насърчаване на общуването между съучениците, насърчаване на сътрудничеството им при решаване на проблеми и съвместно учене чрез преподаване от връстници.

Участващи лица: практиките са разработени съвместно от хора със следния опит:

- Учители
- Преподаватели
- Психолози
- Родители
- Хора, работещи с деца на възраст между 0 и 6 години

Целева аудитория:

- Хора, участващи в образователния процес: учители, обучители, възпитатели и др;
- хора, които работят с деца: психолози, педагози и др.
- Семейства: родители и роднини на децата;
- Деца от всички възрасти с акцент върху деца на възраст 0-6 години;

Добри практики:

Заглавие на добрата практика: Обучение по чужд език на базата на разкази.

Описание: Предполага се, че по-младите ученици научават по-лесно чужд език. Историите се смятат за ценен инструмент за изучаване на чужди езици от малките ученици, тъй като те предлагат както езикови, така и лични ползи за децата в безопасна и спокойна среда, която намалява стреса и тревожността на малките ученици и по този начин води до по-успешно усвояване на езика. Препоръки за истории:

a) Главният герой може да прилича на учениците по възраст и други качества, така че да бъде лесно разпознаваем от децата.
b) Изборът на други герои може да се основава на ежедневието на децата (членове на семейството, квартал, училище), за да се създаде взаимовръзка между техните знания и личен опит и сюжета на историите.
c) Предвид ограничената способност за концентрация на малките ученици, разказите трябва да са кратки.
d) Историите могат да бъдат написани под формата на диалог, за да се осигурят подходящи условия за драматизация.

Историите се използват, за да се представят на учениците широк спектър от допълнителни езикови елементи, без това да се отразява на нивото на разбиране. Те могат да се използват за изучаване и проверка на лексиката, за провокиране на дискусия и т.н.

Оценка: този метод повишава мотивацията и участието на учениците в учебния процес. Този метод създава приятелска и непринудена среда, която позволява на учениците да развиват своите социални и езикови умения, а игровият характер на дейностите води до развитие на творчеството и въображението на децата.

Заглавие на добрата практика: Подобряване на взаимоотношенията между връстници чрез драматична игра.

Описание: Драматичната игра е вид игра, при която децата поемат роли и ги разиграват, за да изследват себе си и заобикалящата ги среда. Преструвайки се на някой или нещо друго, децата могат да научат нови начини да изразяват себе си, да споделят мисли и идеи и дори да се докоснат до чувствата си. Инициирането на тази дейност в училище също може да помогне за създаването на по-близки отношения между съучениците.

Оценка:

- То помага да се открият редица положителни качества за себе си и за спътниците и да се придобие увереност в себе си.
- Той насърчава учениците да общуват и да си сътрудничат помежду си. Участието в драматични игри помага на учениците да се научат да разпознават и уважават идеите, предложенията и творческите перспективи на другите.

Заглавие на добрата практика: ранно езиково обучение, основано на игри.

Описание: Съвременните теории за изучаване на езика приемат, че децата учат най-добре чрез откриване и експериментиране и са мотивирани да учат в игрови и непринуден контекст. Този метод включва игри, основани на теми, които трябва да бъдат научени, например "училище", "квартал", "цветове", "лични предмети", "животни", "места", "храна", "транспорт", "свободно време", "тяло", "природа", "сезони и време", "медии" и "култура" и т.н. Учениците са поставени в различни възможни ситуации. Основната цел на този етап е да включите учениците в играта и да ги накарате да "произвеждат" езика и да общуват, без да се притесняват дали се справят добре или зле.

Оценка: Беше посочено, че изучаването на езика в "игрова" атмосфера води до: а) стимулиране на мотивацията на учениците; б) създаване на увереност; в) създаване на положително отношение към изучаването на чужд език.

Заглавие на добрата практика: Гъвкави седалки.

Описание: Видовете гъвкави места за сядане включват табуретки, терапевтични топки, малки преносими градински столове, възглавници, кутии, места за сядане на колелца, торби за боб и меданини. Установено е, че нелинейното разположение на местата често дава възможност за по-голямо социално взаимодействие между учениците и учениците и учителите. Освен това изглежда, че то е полезно за здравето на учениците.

Оценка: Гъвкавите седалки насърчават по-голямата независимост и самостоятелност на учениците. Гъвкавите седалки позволяват също така люлеене, люлеене, подскачане, навеждане или стоене, което увеличава притока на кислород към мозъка, кръвообращението и силата на тялото. Така се изгарят

повече калории и се ускорява метаболизмът. Освен това помага на младите хора да бъдат по-бдителни и съсредоточени. Освен това, тъй като учениците споделят учебното пространство и се редуват да седят в различни позиции, те могат да разговарят помежду си, когато е необходимо, и по този начин да усъвършенстват техниките за водене на разговор.

Заглавие на добрата практика: Взаимно преподаване.

Описание: При този метод децата, които най-добре разбират темата, я обясняват на своите връстници, като им помагат да разберат и да поправят грешките си. Учениците могат също така да се опитат да потърсят заедно отговори и обяснения в учебниците или други източници.

Оценка:

- Създава среда, в която учениците могат да учат в екип
- Подобрява ангажираността на учениците, уменията им за общуване и самостоятелност
- Насърчава критичното мислене и обучението, основано на решаване на проблеми
- Подобрява разбирането на съдържанието на курса
- Изгражда самочувствие и сигурност

Резултати и обратна връзка:

- Езикът и общуването са умения, които могат да бъдат преподавани на децата по много различни, неформални и приобщаващи начини, а не само чрез формално обучение.
- Езикът и общуването са умения, които могат да се преподават на децата чрез ежедневни дейности;
- Не е необходимо да сте специалист с диплома в областта на езика и комуникацията, за да преподавате основни умения за общуване на децата.
- Всяка дейност, свързана с езика и общуването, може да бъде адаптирана към различни целеви групи деца в зависимост от техните нужди.

- Добре е да се установят гъвкави критерии за разработване на дейности, свързани с езика и общуването, особено когато се работи с деца на възраст между 0 и 6 години, тъй като всяко дете има индивидуални потребности.

5.3.2. Spoke Здраве - КМОР и Регионална дирекция за начално и средно образование на Тесалия (Гърция)

Области на интервенция:

- Помощ при несигурна привързаност.
- Измерване на приобщаването на децата с увреждания.
- Включване на деца с увреждания.
- Подпомагане на маргинализирани деца.
- Помага в борбата с тревожността.
- Насърчаване на приобщаващи преподавателски практики за предотвратяване на отпадането от училище, намаляване на неравностойното положение на уязвимите млади хора и подпомагане на устойчивостта и ученето през целия живот чрез музикални и артистични дейности.

Участващи лица: практиките са разработени съвместно от хора със следния опит:

- Педагози, психосоциолози или специалисти по психологическо здраве, организации и/или специалисти по терапия с животни.
- Преподаватели и професионалисти, работещи в областта на неравенствата
- Педагози, психосоциолози или специалисти по психологическо здраве
- родители (на определен етап, за да достигнат до детето си - ако е възможно)
- Педагози и училищна администрация
- Професионални музикални и танцово-двигателни терапевти, педагози

Целева аудитория:

- Деца
- Преподаватели
- Малки деца
- Ученици

Добри практики:

Заглавие на добрата практика: Терапия с помощта на животни за деца, страдащи

от несигурна привързаност, причинена от злоупотреба и неглижиране.

Описание: Терапията с помощта на животни може да се провежда с деца, които са претърпели насилие или неглижиране в семейството. Освен обичайните психологически ползи от терапията, тази практика е насочена към намаляване на вероятността тези деца да продължат да се държат агресивно през целия си живот. Тази форма на терапия създава безопасен балон между детето, терапевта и животното. Ползите от терапията с животни са многобройни: тя намалява самотата и тревожността, увеличава умствената стимулация, осигурява комфорт и помага за релаксация.

Оценка: Чрез връзката с животни децата могат да научат и да разберат емоциите си, а с помощта на специалисти и животни могат и да се излекуват от травми или психични проблеми.

Преносимост на добрата практика: За да се осъществи тази цел, е необходимо да се установи контакт с организации, които отглеждат животни за терапия. Освен това ще има нужда от съоръжения, които позволяват на животните и децата да имат място за престой. С помощта на професионалисти и специалисти.

Заглавие на добрата практика: Индекс на здравното включване на децата в общността

Описание: Преодоляването на бариерите в околната среда може да допринесе за здравето и качеството на живот на децата с увреждания и техните семейства. Индексът на здравното включване в общността (ИЗВ) е инструмент за измерване, разработен в Съединените щати, с цел да се определят пречките и факторите, свързани с околната среда и улесняващи здравното включване в общността. В CHII е възприета гледната точка на възрастните и е възможно да са пропуснати аспекти от решаващо значение за децата.

Основни моменти от индекса:

- За да се създадат приобщаващи общности, е необходим инструмент за измерване, специфичен за нуждите на децата с увреждания.
- За да се разработи всеобхватен индекс, трябва да се вземат предвид разнообразните и променящи се нужди на децата с различни видове увреждания (физически, сензорни и когнитивни) и техните семейства.

- Елементите трябва да са универсални (да могат да се използват от различни видове потребители) и да могат да се обобщават за различни сектори на общността (образование, здравеопазване, правителство и организации).
- Потенциалната употреба на този инструмент може да се разшири до клиничната практика, развитието на общността и обществената политика, за да се подпомогнат общностите в идентифицирането на областите за подобрение по отношение на включването на деца с увреждания в техните заведения, като същевременно се представят насоки за това как да се отговори на тези нужди.

Този инструмент може да се използва за установяване на показатели и критерии за инициативи за промоция на здравето в общността и интервенции, основани на контекста, като например прилагането на политики за достъпност и отдих в общността за деца с увреждания, и може да помогне за насърчаване на бъдещи инициативи за промоция на здравето за тези деца и техните семейства.

Оценка: Индексът на здравното приобщаване може да идентифицира пречките и факторите, свързани с околната среда, за здравното приобщаване на общността и да помогне за решаването на съществуващите проблеми.

Преносимост на доброто: Участие на специалисти, които разбират или познават употребата на този индекс и знаят как да прилагат и оценяват резултатите, организации, които могат да направят промяна, ако се установят проблеми.

Заглавие на добрата практика: Включване на деца с увреждания.

Описание: В Австралия съществува двустепенен подход към услугите за ОГРДВ, като ранното обучение (грижите за деца) се подкрепя на национално равнище от австралийското правителство, а услугите за деца на възраст от 3 до 5 години се организират от правителствата на щатите и териториите. Що се отнася до грижите за деца, Националната програма за подкрепа на приобщаването (ППО) подкрепя деца с увреждания, деца от аборигени или от остров Торесов проток, деца от културно и езиково различни среди и деца със сериозни заболявания, забавяне на речта и езика или деструктивно поведение. С повечето средства се субсидират допълнителни педагози за подпомагане на дете с увреждания или дете с големи нужди от подкрепа, преводачески услуги или двуезичен работник. Друг

компонент, Агенцията за подкрепа на приобщаването, подпомага службата да разработи стратегически план за приобщаване, в който се посочва необходимостта от промени, обучение или допълнителни ресурси, включително специализирано оборудване. Служители на Агенцията за подкрепа на приобщаването могат да посетят услугата, за да предоставят съвети (Department of Education, Skills and Employment, 2020).

В щата Виктория, например, предучилищното заведение с ISP осигурява също така финансиране за допълнителен краткосрочен и дългосрочен персонал и има известен капацитет за предоставяне на консултации (Department of Education and Training, 2016). Програмите за приобщаване се фокусират предимно върху наемането на допълнителен персонал с минимална квалификация, който да се грижи за деца с увреждания. Рамката за обучение в ранна детска възраст, от която се ръководят услугите в областта на ОГРДВ, съдържа широко определение за приобщаване, което включва социалното, културното и езиковото многообразие на децата, стиловете на учене, способностите, увреждането, пола, семейните обстоятелства и географското местоположение (Department of Education, Employment and Workplace Relations, 2009), но не е преминала от принципи към практика.

В Гърция, въз основа на действащата правна рамка, приобщаването в ранна детска възраст се осъществява главно чрез подкрепа в класната стая от помощен персонал в ранна детска възраст. Квалификацията на помощния персонал в ранна детска възраст варира от няколко часа обучение за професионално развитие в областта на приобщаването до следдипломна квалификация в областта на ранното детство или специалното образование (Закон 3699/2008, член 20). Понастоящем на национално или местно равнище липсва съгласувана, основана на доказателства рамка за прилагане на приобщаването, като например публикуване на препоръчителни приобщаващи практики и/или конкретни насоки в подкрепа на прилагането. В резултат на това в секторите на специалното образование в ранна детска възраст и в ранна детска възраст съществуват различни схващания за това как трябва да се прилага приобщаването, като приобщаващата практика често се възприема като модел на "интегриране" на учениците с увреждания в общата класна стая (Fyssa, Vlachou, & Avramidis, 2014).

Липсата на споделена рамка, която да определя и направлява прилагането на приобщаваща практика, се отразява и на възприятията на педагозите за техните роли, като много от учителите в общото образование смятат, че учителите в специалното образование и помощният персонал са отговорни за подпомагане на развитието и учебните нужди на децата с увреждания в общата класна стая (Vlachou & Fyssa, 2016).

Оценка: Примери от различни страни (и Гърция) за добри практики за включване на децата в системите за ранно обучение.

Преносимост на добрите практики: Системна промяна, нехайство на различни организации към приобщаване.

Заглавие на добрата практика: Терапия чрез игра.

Описание: Игротерапията може да помогне на децата да усвоят по-полезно и правилно поведение, да разберат емоциите си и да разрешат вътрешните си конфликти. Чрез игровата терапия децата се учат също така на самоконтрол и самоуважение, как да изразяват чувствата си, да решават проблеми, да подобряват уменията си за общуване и да променят проблемното си поведение.

Оценка: Игротерапията може да подобри комуникативните умения на децата и да им даде възможност да учат.

Преносимост на добрите практики: терапевт, специализиран в тази форма на терапия, място, където децата могат да играят, играчки, музика.

Заглавие на добрата практика: Когнитивно-поведенческа терапия за деца с тревожност.

Описание: С помощта на CBT (*говореща терапия*) може да се помогне на децата да разберат как работят мислите им, какви са емоциите им и как те влияят на поведението им, както и как с промяната на емоциите им може да се промени и поведението им. Освен това децата придобиват контрол над мислите си, научават се да говорят за себе си по здравословен начин, намират ефективни стратегии за справяне и, ако е необходимо, се справят със страшната ситуация, за да покажат, че нещата са наред.

Оценка: CBT помага на хората да научат и разберат своите емоции и какво се крие

зад тях, като по този начин подобрява психичното им здраве.

Преносимост на добрите практики: терапевт, специализиран в тази форма на терапия.

Заглавие на добрата практика: Животните в класната стая.

Описание: Все повече изследвания показват ползите, които домашните любимци носят на хората. Присъствието на животни в началната класна стая също може да има много ползи. Не е задължително учениците да участват в дейности, свързани с животното. Дори само присъствието е достатъчно, за да се видят положителни резултати.

Оценка:

- Известно е, че животните помагат на децата да се успокоят по време на пристъпи на паника и могат да бъдат считани за техни приятели, като им помагат да се чувстват по-малко самотни.
- Домашният любимец в класната стая може да допринесе за разширяване на възможностите на учениците, тъй като за него трябва да се полагат грижи.
- Освен това е доказано, че присъствието на животно има положително въздействие върху академичните постижения на учениците.
- Животните също така могат да накарат децата да осъзнаят по-добре какво се случва около тях и да подобрят социалните им умения.

Възможност за пренасяне на добрата практика: Тази практика е възможна само ако никой от учениците не е алергичен към животни и ако има достатъчно средства да се грижи за домашен любимец.

Заглавие на добрата практика: Проект LINK: Учене в нов ключ (тяло и музика за слушане и споделяне без думи)

Описание: Проектът включваше работа на музикотерапевти и арттерапевти заедно с учители, за да им дадат възможност да използват в работата си музикално-ориентирани практики и експресивни подходи, да им помогнат да придобият нови и иновативни умения и да подпомогнат релационното благополучие в класната стая, както за учениците, така и за самите тях. Ролята на обучителите беше да подобрят уменията на учителите за слушане и изразяване

главно на невербално ниво чрез повишаване на информираността. Други цели бяха да се разширят експресивните образователни стратегии по отношение на емоционалната саморегулация. Например, учителите бяха насърчавани да изследват вътрешното си пространство чрез упражнения за дишане и въображение. Използвана е и музикална терапия. Освен това учениците участваха и в музикотерапия и други подобни дейности. Техният краен продукт беше музикален видеоклип, който беше гледан и обсъден с учителя и терапевта-обучител.

Оценка: В заключителната си част учителите споделиха и назоваха няколко нагласи, които са успели да изпитат и развият: те говориха за това, че е важно да се вслушват в субективните начини на изразяване на учениците, да ценят тяхната емоционална компетентност и да бъдат по-гъвкави и творчески настроени в своите взаимодействия. Те съобщават, че уменията им за наблюдение са се развили в посока на ориентиран към учащите се начин на преподаване и че се фокусират повече върху процеса, а не основно върху продукта на учебния опит. Същевременно те подчертаха, че е важно да се отделя достатъчно време в учебния ден за тези дейности и да се оказва подкрепа при разработването на нови практически образователни дейности, свързани с тези умения. Учениците бяха благодарни и за възможността да изразят чувствата си и да си сътрудничат с колеги.

Преносимост на добрите практики: За правилното организиране на този проект е необходим професионален психолог в тази специфична област.

Резултати и обратна връзка:

- С помощта на животните децата могат да разберат емоциите си и да се излекуват.
- С помощта на индекса на здравното приобщаване могат да се идентифицират пречките и факторите, свързани с околната среда, за здравното приобщаване на общността.
- С помощта на игровата терапия децата могат да разберат/разберат своите емоции, да се научат да разрешават конфликти.

- С помощта на CBT децата могат да научат и да разберат как функционират техните емоции и как поведението им е свързано с тях.
- Съществуват доказателства, че присъствието на животни в класната стая може да създаде усещане за мир и спокойствие както за учениците, така и за учителите. Това помага за преодоляване на тревожността и подобрява психичното им здраве.
- Музиката, изкуствата и експресивните езици на тялото се разглеждат във връзка с положителното им въздействие върху процесите на учене и емоционално регулиране, както и с творческия им и релационен потенциал, като по този начин се благоприятства най-вече психичното здраве на получателите.

5.3.3. Spoke Изкуство и култура - Europanet (Румъния)

Области на интервенция:

- Запознаване на учениците с различни форми на изкуство и култури.
- Използване на изкуството като инструмент за подобряване на ангажираността в учебния процес.
- развиване на бъдещите умения на учениците за творческите индустрии и повишаване на европейския дух чрез култура и изкуство.
- Развиване на умения за общуване в социалната сфера у учениците;
- Стимулиране на сътрудничеството между групите в обществото.

Участващи лица: практиките са разработени съвместно от хора със следния опит:

- Преподаватели
- Художници
- Управители на културни институции
- Управители на театрални институции
- Студенти по театрознание
- Университет по изкуствата
- Местни публични органи

Целева аудитория:

- Деца
- Преподаватели

Добри практики:

Заглавие на добрата практика: Интегриране на изкуствата в учебната програма

Описание: В румънската образователна програма за формалните образователни институции е одобрена "Седмица на ALTFEL", която се провежда на определена дата (от 2022 г. всяко училище може да избере периода в зависимост от местните особености).

По време на седмицата на АЛТФЕЛ децата посещават учебни заведения, но се насърчава и участието им в други дейности: посещения на музеи, творчески работилници, срещи с различни представители на културата и изкуството, гледане на представления и др.

Оценка: Интегрирането на изкуствата в учебната програма - в тазгодишния ALTFEL (в превод ALTFEL означава "по друг начин") - предлага на учениците и учителите учебен опит чрез изкуство и култура, който е интелектуално и емоционално стимулиращ и предизвикателен. Чрез тези дейности се стимулира европейският дух чрез обща култура, а творческите индустрии също се стимулират от ранна възраст (вж. Европейския план за култура).

Преносимост на добрите практики: Изисква се добър достъп до културните институции или гъвкав достъп от културните институции (творци/представители на културата) до образователните институции.

Заглавие на добрата практика: Театър (драма в училище) - включване в учебната програма/2

Описание: В румънската образователна програма за формалните образователни институции, считано от 2018 г., драмата в образованието е приета като специфична форма на "извънкласно обучение". По този начин студенти от университети по изкуствата, актьори от театри и театрални културни институции присъстваха пряко в учебните заведения и имаха възможност да разработят уроци по драма. По този начин връзката между образованието и изкуството беше осъществена на практика - в съответствие с приоритета на Европейския работен план за изкуство и култура.

Оценка: Интегрирането на театъра в образованието, директните часове по театър в училищата (също и в институциите от системата на предучилищното и училищното образование) предоставиха на учениците и учителите опит за учене чрез изкуство и култура/ развиват социални умения у участниците, както и умения за работа в група (вземане на решения, изслушване на другите и т.н.). За развитието на европейския дух тези умения за съвместна работа са много важни, защото повишават духа на толерантност и нивото на демокрация на индивидуално ниво.

Преносимост на добрата практика: Необходим е добър достъп до културните институции или гъвкав достъп от страна на културните институции (артисти/ представители на културата) до образователните институции, както и конкретни места за провеждане на драма/театър в учебните зали (инфраструктура, логистични центрове).

Заглавие на добрата практика: Подкрепа от страна на публичните власти за лесен достъп до културни и артистични събития

Описание: В Румъния местните публични органи могат да подпомагат децата от селските райони да пътуват до големите градове, където се провеждат културни събития и институции. Местните публични власти могат да осигурят специален обществен транспорт за деца. В случай на местни селски общности с местно развитие и събиране на данъци е възможно да се субсидира участието на деца в културни събития, като се покрият всички разходи за участие (билети, храна в деня на пътуването и др.).

Оценка: Възможността за подкрепа, предлагана от публичните власти директно на студентите за участие в културни и артистични събития, се възприема като задължение от страна на властите и държавата към новото европейско поколение. Тази подкрепа се предлага по-специално за придобиване на нов учебен опит чрез изкуство и култура/ за развиване на социални умения у участниците, както и на умения за работа в група (вземане на решения, изслушване на другите и др.). За развитието на европейския дух тези умения за съвместна работа са много важни, тъй като повишават духа на толерантност и нивото на демокрация на индивидуално ниво.

Преносимост на добрата практика: тя изисква добър диалог между представители на публичните власти и ръководители на образователни институции.

Резултати и обратна връзка:

- Изкуството може да се използва за изучаване на култура, исторически събития и много други теми.
- Театърът, театърът в образованието, театърът в училищата - може да се използва за развиване на социални умения, способност за съвместна работа и т.н.
- Участие в артистични и културни събития - може да се използва за развиване на социални умения, способност за съвместна работа, дух на толерантност и антидискриминационно образование и др.

6. СПОРАЗУМЕНИЯ

1. Европейска комисия/EACEA/Eurydice Италия. (2020). Европейските образователни системи в контекста на целта за 2020 г. Флоренция: INDIRE.
2. Bennett, J. (2012). Образование и грижи в ранна детска възраст (ОГРДВ) за деца в неравностойно положение: констатации от европейски литературен преглед и две проучвания на случаи. Проучване, поръчано от Генерална дирекция "Образование и култура", Европейска комисия. Онлайн https://www.issa.nl/node/208
3. Montanari, Mirca, Guerini, Ines, Ruzzante, Giorgia, Travaglini, Alessia (2022) - Inclusion and post-pandemic: insights from a re-reading of Bell Hooks' thinking
4. Boffo, V. (2020). Образователните отношения и компетенциите на възпитателя. Размисъл за професионалното семейство. Rivista Italiana di Educazione Familiare, 2, 27-51.
5. Rosa Bellacicco, Silvia Dell'Anna Libera Università di Bolzano (Тенденции и пропуски в научните изследвания в областта на приобщаващото образование в Италия: картографски преглед Trends and gaps in research on inclusive education in Italy: a Mapping Review Assoutenti, (2021), Report COVID19 & LUDOPATIA, March 2021, < https://www.assoutenti.it/ludopatia-noneungioco/
6. Del Gottardo, E., Maci, & P. Scarinci, A. (2020). Училищен дискомфорт, образователни потребности и процеси на приобщаване. Бари, Progedit.
7. Dondoli M. (2020), The importance of listening. Нека превърнем слушането в непрекъснатост на взаимоотношенията и на образованието. В "SI Scuola dell'Infanzia. Нула шест". No. 1/21, септември 2020 г.
8. Bandura, A. (2014). Самооценка: теория и приложения. Милано, Фабри.

FrienDesk

Foster Reception for Inclusive Educational Needs:
Development of Educational Support for Kids

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FISM
Federazione Italiana Scuole Materne della Regione Toscana
Viale Europa, 206, 50126 Firenze – Italy
www.fismservizi.net
Телефон: +39 055-6821526
Електронна поща: info@fismservizi.net

Уебсайт:
www.friendesk.eu

Тази работа е лицензирана под а
Creative Commons Признание 3.0 Unported License.